

PROLETAREC

Slovensko Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

STEV.—NO. 909.

CHICAGO, ILL., 12. FEBRUARJA (February 12), 1925.

LETO—VOL. XX.

Upravništvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

PRED KONVENCIJAMI.

V kratkem se bo pričela v Chicagi konvencija Konferenca za progresivno politično akcijo, na kateri se bo razpravljalo o ustanovitvi ameriške delavske stranke. Veliko časopisje ne dela o nji nikakega šuma, kot ga je delalo npr. o šentpavelski konvenciji, ker smatra da je boljše če ji ne napravlja reklame. Udeležili se je bodo zastopniki mnogih unij, pripadajoče KPPA., nekaterih progresivnih farmerskih organizacij, farmerske-delavske stranke in socialistične stranke. Zastopala bo okoli štiri milijone članov raznih organizacij in socialistov.

Socialistična stranka ne pričakuje, da bo ta konvencija napravila čudo. Zanj je uspeh že v tem, da se bo vršila. Za socialiste pomeni uspeh, ako bodo mogli govoriti in dokazovati zastopnikom unij, da je združenje ameriškega delavstva v samostojni politični stranki potrebno. Bili so časi, ko ameriški socialisti niso imeli take prilike. L. 1921 so zavzeli taktiko, ki je imela za posledico ustanovitev Konferenca za progresivno politično akcijo in s pomočjo te delajo smotreno, neglede kako počasi, da odtrgajo organizirane mase delavcev iz objema politikov kapitalističnih strank. Mi bi radi, da bi naše delo šlo hitreje naprej. Ker nismo sanjači, ne obupavamo. Vemo, da se unije ne bodo mogle vedno držati taktike, ki jim jo je začrtal Gompers — taktike, ki je bila posledica posebnih ameriških razmer — razmer kakršne v drugih deželah niso poznane.

La Follette je dobil nad pet milijonov glasov. To se zdi mnogim unijskim voditeljem, kateri so sodelovali v naši volilni kampanji veliko premalo in smatrajo, da čas za ustanovitev ameriške delavske stranke ni še ugoden. Njihova beseda bo odločilna, kajti če bodo v večini, je jasno, da se brez unij nova stranka ne bo ustanovila. Njeno ogrodje — K. P. P. A., bo ostala. Njena gonilna sila — socialistična stranka, bo tudi ostala. Ta ostane v vsakem slučaju.

Izredna konvencija socialistične stranke se bo vršila takoj po končani konvenciji KPPA. Njena važnost je v tem, ker ima začrtati pota, po katerih bo vodila svoje propagandistično in organizatorično delo v bodoče. S sodelovanjem z unijami v prošli volilni kampanji si je odprla vrata do velikih vrst delavstva, do katerih preje

ni imela tako lahkega dostopa. To priliko hoče stranka IZRABITI v interesu socializma. Za to pa je treba močne organizacije in razširjenega socialističnega časopisja.

Prilike dvigniti strukturo naše stranke so danes boljše kot kedaj poprej. Ali to delo zahteva velike in aktivne organizacije s postojankami v vseh krajih prostrane dežele. Temu namenu bo posvetila izredna konvencija socialistične stranke vso svojo pozornost. Enkrat v poletju se bo vršila masna konvencija, na katero bo imel dostop kot delegat vsak član socialistične stranke. To konvencijo priporoča E. V. Debs, ker je uverjen, da bo strankine aktivnosti zelo poživila. Debs pravi, da so bile unije predolgo vzgajane v veri da jim delavska stranka ni potrebna in zato bo treba še mnogo dela, predno se jih pridobi za ločitev od starih nazorov. A v vsaki uniji imamo mnogo simpatičarjev, in te moramo organizirati v socialistično stranko. Par milijonov delavcev hoče delavsko stranko in zgraditi jo, je naša dolžnost in naloga.

Velike priložnosti — klic časa — nas ne sme dobiti nepripravljene. Do mednarodnega socialističnega gibanja imamo svoje dolžnosti — dolžnost utrjevati stranko, ki bo vodila boj v tej deželi za strmoglavljenje kapitalistične družbene uredbe in jo nadomestiti s socialistično. Evropsko delavstvo gleda na nas. Upa v nas.

Tekom prošle volilne kampanje je vse kapitalistično časopisje svarilo (?) delavstvo pred nevarnostjo socialistične poplave. Konservativna unijska birokracija je gledala na nas z bojaznijo. Vodstva ne bi dala rada iz rok. Uredniki velikih listov, zastopajoči privatne interese, so pričeli pripravljati javno mnenje na zakonitev Gompersove taktike v unijah. "Šlo je tako doslej, — so pisali, — a Gompers je star in druge, mlajše moči, pristopnejše socialističnim teorijam, bodo počasi zavzele njegovo mesto. Gompers je umrl, ali njegov duh v unijah ne bo še tako kmalu izginil. Toda gineva. Vsi čutijo to, celo reakcionarna unijska kasta, ki je izdala delavske interese in se udinjala tako odprto kapitalističnim strankam kakor še nobenkrat poprej — kajti to pot je imelo tudi unijsko delavstvo na listi svojega predsedniškega

in druge kandidate, katerim ni moglo očitati, da prisegajo na rdeči evangelij.

Socialistična stranka s sodelovanjem z uni-
jami v prošli predsedniški kampanji ni storila
napake. Storila bi jo, če bi šla v borbo samo-
stojno. In še večja napaka bi bila, če bi sedaj
zanemarila prilike ki se ji nudijo, pridobiti de-
set tisoče delavcev za stvar socializma. Polje
je veliko in rodovitno. Ne čakajmo ugodnejše-
ga vremena, kajti čas je ugoden SEDAJ.

Volitve v Jugoslaviji.

V nedeljo 8. februarja so se vršile v Jugo-
slaviji volitve poslancev v skupščino. Natančen
rezultat sedaj ko pišemo to poročilo še ni znan.
Ena vest iz Belgrada se je dan po volitvah gla-
sila, da je Pasič, ki je sedaj na vladi, dobil 162
mandatov izmed 315, kar pomeni da bo imel v
novi skupščini nekaj glasov večine nad vsemi
opozicionalnimi strankami. Če je ta vest točna,
bo Pasič lahko pridobil še kako drugo manjšo
stranko na svojo stran in njegova večina v zbor-
nici se bi s tem povečala. Če ne bo mogel vla-
dati parlamentarno, bo vladal nasilno, kakor
vlada sedaj, če se razmere kako ne izpremene,
kar je končno tudi v Jugoslaviji mogoče . . .

Na Hrvatskem je kljub terorju zmagala Ra-
dičeva kmečka stranka na vsi črti. Tej stranki
se je pridružil tudi dr. Trumbič, ki je bil med
vojno voditelj londonskega odbora in po usta-
novitvi Jugoslavije njen prvi zunanji minister.
Dr. Hinko Hinkovič, ki je med vojno delal za-
eno z londonskim odborom za stvornitev Jugo-
slavije na podlagi znane krfske deklaracije, je
z Radičevo stranko. Na kratko: ogromna veči-
na hrvatskega ljudstva je proti srbski hegemo-
niji.

Volitve so se vršile posebno na Hrvatskem
v senci bajonetov. To je pomagalo da ni prišlo
do večjih izgredov, ni pa prineslo poraza Radi-
čevi in drugim opozicionalnim strankam.

Pasič bo moral popustiti. Jugoslavija treh
med seboj borečih se narodov ne bo napredova-
la. Jugoslavija med seboj sodelujočih ljudstev
bo rasla gospodarsko in kulturno, dvignila se
bo iz balkanizma ter postala celo demokratična
dežela — seveda le tedaj če se bo res dvignila
iz balkanizma, kar se prej ali slej gotovo zgodi.

Daljšje poročilo o volitvah v Jugoslaviji bo-
mo priobčili v eni prihodnjih izdaj.

Ne čakaj, da bodo vsi ljudje "složni". Pristopi k
organizaciji, ki deluje v duhu solidarnosti za vzgaja-
nje ljudstva, pa boš pomagal, da pride do sloge.

Dolžnost vsakega sodruga in sodruginje je agiti-
rati za razširjenje socialističnih listov. Pridobivajte
nove naročnike "Proletarcu!"

ANGELO CERKVENIK:

SKOZI MEGLO

(Nadaljevanje.)

Prečitala je pismo, ni pa razumela, kaj ji
je hotel povedati. Pisala mu je, da ga ni ra-
zumela. In ji je zopet odgovoril:

"Presilna je tvoja ljubezen do solnca in
svetlobe, popolnoma si že omamljena; zato ti
ne bom več pisal. Če pa boš kdaj kaj potre-
bovala, piši mi!"

Obupavala je sama nad seboj. V pismo je
gledala in ga čitala. Vsak stavek zase je preme-
tavala in pregledovala, pa ni našla v njem nič
drugega, razen brezmiselnih trditev in besedi,
ki so bile — tako se ji je dozdevalo — le slučaj-
no vkup zmetane.

Vprašala se je: "Ali je kaj v teh stavkih,
ali ni nič? Ali ne more Ivan nobene misli tako
razločiti, da bi jo mogla umeti tudi jaz? Bogve,
če ga razumejo drugi! Ali sem omejena, tako
zelo omejena, da ne morem pojmovati niti naj-
enostavnejših stvari?"

Spomnila se je, da je mnogokrat poskušala
dognati, če je sploh česa zmožna. Vsako izvr-
šeno delo, tudi šolska naloga ali blagajniško de-
lo, ali katerekoli drugo delo, ki ga je izvrševala,
se ji je zdelo tako enostavno, tako lahko, da
mu je odrekala vsako vrednost in veljavo. Za-
tegadelj je tudi sebe gledala skozi mikroskop
vrednosti in je rekla, da je malo — ali nič
vredna.

Pismo je pokazala Mirku, ter ga vprašala,
če razume to pismo. Dejal ji je:

"Ah, Ivan! Piše pa sam ne ve kaj!"

Od tistega dne je Mirko še bolj silil v njo.
Opazila je, da je Mirku zelo všeč. Večkrat se
ji je hotel približati, pa se ni prav upal; nekako
bal se je. Sedela sta v kinematografu in že je
položil roko na stolico za njenim hrbtom, že se
je je prav narahlo dotaknil; pa se je kar nena-
doma premislil . . . mnogokrat se je to ponovilo.
Vse je videla in se je s strahom izpraševala:
"Zakaj se me tako boji, ali ve? Ali ni mogoče
kaj zaslutil kar tako po naravnem nagibu, ne-
določeno po obliki a po vsebini silno? Nemirno
je gledala, ko so prihajali tuji gostje v trgovino,
nepoznani obrazi. Vsakokrat se je prestrašila:
bala se je, da bi jo kdo ne spoznal.

Nekdaj se je peljala v Linc in vstopila v
kupe, v katerem je sedel gospod, ki jo je z ve-
likim zanimanjem promatral. Čez nekaj časa
jo je vprašal:

"Ali . . . hm, . . . kakor da bi se poznala . . .
ali vas nisem že nekje videl . . . počakajte!"

Udaril se je s kazalcem po čelu in premi-
šljeval. Olga je pogledala naokrog, če je še kdo
v kupeju. Strah jo je postalo; skoraj na jok
ji je šlo.

Tiho je odgovorila:

"Ne, ne, gospod, prav nič se ne spominjam, da bi vas bila videla!"

"Ne?!"

Zinil je in se pomenljivo nasmehnil, toda rekel ni niti besedice. Šele ko sta izstopila iz vlaka ji je smeje dejal:

"O, poznam vas, gospodična, poznam, ali niste v Panzovi slaščičarni v Welsu?"

Po Linzu je hodila vsa zmešana. Tako nerada se je bila odpeljala; sploh se je zelo nerada vozila, ker se je silno bala stika z nepoznanimi ljudmi.

Nekdaj sta sedela z Mirkom na bregu Traune. Kar naenkrat ga je vprašala:

"Ali ste že kdaj bili v javni hiši, gospod Mirko?"

"Jaz . . . jaz . . .," je jecljal Mirko.

Očividno je bilo, da je tudi on obiskoval javne hiše.

"Ali se sramujete; zakaj ne odgovorite?"

"Ne, ne sramujem se, ampak vam . . ."

"Meni, da, meni!"

Tako je rekla in zastudil se ji je, kakor ščurek. Nesimpatičen ji je postal; izogibala se mu je. Tak človek, si je mislila. Streslo jo je, kajti spoznala je prve stavke Ladavčevega pisma. Silila se je, da bi bila z Mirkom dobra, da bi se otresla čudnega občutka studa in ogabnosti, ki ga je vzbujal Mirko v njej. Včasih se ji je posrečilo, pa vselej le za trenutek. Navidez pa je bila ž njim vedno dobra.

Koncem meseca julija je odšel Mirko na dopust v Trst. Predno se je odpeljal, je hotel govoriti z Olgo. Nerodno in neumno je pričel:

"Domov grem, na dopust. Rad bi doma povedal za gotovo, Olga, ali morem?"

Čeprav ni povedal jasno, kaj hoče, vendar ga je razumela in mu odgovorila:

"Ne, Mirko, bodiva prijatelja, prijatelja moreva biti, če ste človek! Mož in žena pa bi ne mogla biti!"

"Zakaj ne, Olga, zakaj vendar ne? Saj bi vam ne bilo slabo pri meni! Zaslužim, kakor se spodobi, da bi mogla udobno živeti. Tudi stanovanje . . ."

"Ah, ga je nevoljno prekinila, pustite, Mirko! Ne gre za to!"

"Za kaj pa?"

"Rajši bi molčala, pa naj bo: povedala vam bom zakaj. Poglejte, vi vendar ne veste, ne kdo sem, ne odkod sem, ne kako sem živel; vi ne veste, če sem zdrava ali bolana, vi ne veste o meni prav nič in se hočete oženiti z menoj. Jaz pa o vas tudi ne vem nič."

"O, jaz vam takoj vse povem!"

"Ne, čemu, ni potrebno; saj jaz ne morem postati nikdar vaša žena."

"Zakaj?"

"Povedala sem, povedati pa vam hočem še več: nimam vas rada; od tistega dne vas nimam rada, ko ste mi povedali, da zahajate v bordel. Zastudili ste se mi."

Rdečica ga je oblila; sramoval se je. Le z muko je mogel odgovoriti:

"Res je, Olga, na večer pred tisto nedeljo sem še bil; od tiste nedelje pa nikdar več. Pa bi tudi sicer ne bil zahajal tja, če bi ne bila tam deklica, ki vam je tako zelo podobna!"

"Ah, in ste poljubovali njo — v mislih mene; in ste razkrivali njeno telo — v mislih moje! Pa kako ste sploh prišli tja! Ah, kaj me to briga, kaj me briga . . .!"

"Napačno ste me razumeli," ji je hitel zatrjevati Mirko.

"Ne, ne, ravno nasprotno, prav dobro sem vas razumela! Poglejte, kako stroga sem! Vem, da najmanj polovica moških zahaja v javne hiše; vem da zahajajo tja tudi oženjeni moške — pa sem vam kljub temu takoj zamerila, vi pa ne vprašate, kakšna je bila moja preteklost, ne vprašate, če sem imela že kako razmerje."

"Saj je vseeno! Ne vprašujem po preteklosti, po vas vprašujem!"

"Dobro! Premislite: peljeva se na ženitovanjsko potovanje. Srečna sva in zadovoljna. V objemu sva; v poljubih se kopava. Nepričakovano vstopi v kupe moški, ki me dobro pozna, ki ga tudi jaz dobro poznam. Ironično se nasmehne in vas pomilovalno pogleda rekoč:

"Revež, ožeto citrono je pobral; tako je revež neumen, da ne razlikuje cveta od odpadka! Saj ta je bila že moja!"

(Dalje prihodnjč.)

Milwauška debata in njen konec.

(Nadaljevanje.)

F. Zajec je na Novakova vprašanja dejal, da je to slaba poteza ogibati se z njimi predmetu debate. "Ali priznava soc. stranka nauke Karla Marxa, Engelsa in Lenina kot temelje socializma in bodoče družbe?" Glupo vprašanje! Mar se je o Karlu Marksu izvedelo šele decembra 1921, ko je F. Novak postal "komunist"? Kdo pa je razlagal Marksove nauke, ako ne socialisti? S kom je Marks sodeloval, ako ne s socialisti? Kdo je širil njegova dela, ako ne socialisti? Kdo je vodil razredni boj, ako ne socialisti?

Vprašanje kot je to je smešno, ker se hoče v njim napraviti vtis, da je soc. stranka sovražna Marksovim naukom. S tako potezo naj bi se ljudi nekako prepričalo, da je marksizem stvar, ki se je pojavila v jeseni l. 1917 in se izvedela po svetu šele ko je bila ustanovljena moskovska internacionala.

Vsaka figura fraz si hoče iz neznanja pomagati s kakšnimi "vprašanji" — češ, sedaj me pogledjte! F. Novak naj bi rajše govoril o tem o čemur je v listu obljubil da bo govoril, o temi, kot je bila določena. Izogibati se ji s takimi vprašanji in ne odgovarjati na dokaze, to ni prav nič junaško!

F. Novak naj se uči, kaj je marksizem, ne pa se norčevati iz njega. Ako o njem sploh kaj ve, se je naučil od socialistov, kajti če se ne bi bil naučil od njih, bi mu bile take stvari še bolj tuje. Priporočal

mu je, naj list urejuje malo spodobnejše, da ne bo zljala iz njega taka intelektualna praznота. Neprestano napadanje socialističnega gibanja ni marksizem. Iskance "socialpatriotov" po vseh kotih po svetu ni nikakršno revolucionarstvo.

Dejal je, da ko je F. Novak v to temo pristal, je vedel, da ne misli resno in da bo govoril v istem smislu kakor piše, — o Bergerju, o groznih izdajstvih socialističnih lopovov nad proletariatom itd. Urednik enega glasila Workers' Party bi moral poznati vsaj malo zgodovino svojega pokreta. Ako bi jo poznal, bi mu stvar sedaj ne bila tako težka in ne bilo bi mu treba "staviti" vprašanja.

Ponovil je v glavnih obrisih še enkrat pregled zgodovine od konvencij v Chicagi l. 1919 do šentpavelske konvencije in rezultat volitev dne 4. novembra — in vsa ta veriga dogodkov v njegovem pokretu je veriga fiaskov. Ob svoji ustanovitvi se je proglašala za stranko 200,000 članov, potem je padla na 60,000 in danes jih ima še kakih 12,000 in okoli 100,000 pristašev. Pri novembarskih volitvah je dobila kakih 65,000 glasov, in s to silo naj preobrača vlade!

Vprašuje o reformah, o zagovarjanju reformistične taktike! Ko bi kaj pomagalo, bi mu lahko citiral iz neštetič člankov njihovih avtorjev, iz resolucij njihovih organizacij, iz govorov njihovih voditeljev, kakršni so bili l. 1919, kakršni so bili leto in pol poznej in kakršni so danes. Zavrgli so masno gibanje — in so se zopet povrnili k njemu. Smešili so glasovnico, in potem so jo sprejeli za svoje bojno orožje in se udeležili volilnega boja ter obljubovali REFORME in revolucijo v eni sapi, ali pa je bilo odvisno, komu so govorili. Smešili so minimalni program, češ da se s socialnimi reformami utruje kapitalistična država, — danes jih sami propagirajo. Napadali so soc. stranko, ker je na detroitski konvenciji sklenila delovati za ustanovitev velike delavske stranke — in leto pozneje je W. P. kopirala enako taktiko in izdala geslo "s farmersko in delavsko stranko do zmage!" Bratila se je z oportunisti, financirala konvencijo "oportunistov", ki se je vršila dne 3. julija 1923 v Chicagi, konferirala z nezadovoljnimi unijskimi birokrati, ki niso bili še nikdar "radikalni" poprej in jih pridobila za svojo agitacijo, in danes, po vseh teh neuspehih se vodi v komunističnem časopisju v Ameriki polemika, ker iščejo "pravo taktiko." In iščejo jo, ker je to priznal tudi F. Novak. F. Novak je v svojem govoru priznal, da je Workers' Party delala zmote, in tolmačil, da to ni nič hudega in čisto nič slabega. Res je! Toda mar nismo vedno čuli od njih zagotovila, da so edino njihove taktike prave, da edino oni vedo za pot ki vodi v preobrat? Če se motimo socialisti, je to človeško, ker se ne smatramo za nezmotljive. Samo papež v Rimu trdi da je nezmotljiv in enako so trdili naši papeži: v W. P. Poskusite se spomniti, in videli boste, da ste pričeli priznavati napake — šele zadnje čase, ko so vas razmere prisilile spoznati, daimate "prave taktike" in zato iščete novo in debatirate o nji. Pomislite, Fosterju, proti kateremu ne bi smel pred par leti ugovarjati noben komunist, je danes psovan v njemu neprijaznih glasilih, ki jih izdaja W. P., in v tistih, ktere so naklonjene Fosterju, lete psovke na Ruthenberga. Kaj je ostalo od nekaj prospevajočih in mnogo obetajočih narodnostnih federacij? Kje je češka, kje njen dnevnik? Kaj je z vašim gibanjem med Poljaki, med Nemci, kaj je z Lorijem? Vsepovsod konfuzija, in če ne bi bilo fanatizma, bi se nahajali zakopani v ruševinah

O špijonih je Z. dejal, da jih kapitalistična banda ni pošiljala v prvi vrsti zato da izvedo kako se kujejo naklepi "za strmoglavljenje vlade", ampak zato da bi delavce hujskali na upor, nato pa bi šli k svojim delodajalcem in rekli: Potrebni smo vam, kajti če nas ne bi bilo, bi bili vi vsi pomorjeni. Odkrivali so zarote dan za dnem, zmerom "pravočasno". Naglašal je, da so se nad Palmerjevimi, Burnsovimi in Daughertyjevimi metodami zgražali ne samo socialisti in komunisti, ampak tudi liberalni elementi; dobil se je celo sodnik, ki je početje justičnega departamenta strogo obsodil. Vzrok: komunisti, ki so bili privedeni pred njegov tribunal, so bili vsluženci justičnega departamenta. Za konvencijo v Michiganu so agitirali špijoni in se trudili, da bi izgledala čim nevarnejša in da bi dobili za rešitev "ameriških institucij" toliko večji kredit. Dobili pa so blamažo, eni kot drugi.

Lenin jim je vedno na jeziku. Pozabijo pa na njegovo brošuro, kjer opisuje nesmiselnost detinskega radikalizma. Detinski radikanci so olje na ogenj reakcije. Njihove grožnje kapitalistično časopisje z veseljem ponavlja. Klic W. Dunna, ki je na portlandski konvenciji A. F. L. dejal Gompersu in drugim, "da se vidimo na "barikadah", je dobil mesto na prvih straneh v vsem kapitalističnem časopisju in napisanih je bilo nešteto člankov v njih, kjer so uredniki opozarjali na "nevarnost". Ali pa je nevarnost v resnici obstojala Mar je Dunne res mislil na barikade?

In posledica? Levo krilo v A. F. L. je bilo radi Dunnov oslabljeno. Resolucija za priznanje Rusije je bila pogažena in vse druge resolucije, ki so imele količkaj "rdečkarskega" pečata, so bile hladno zavržene. Čikaška delavska federacija in več drugih, ki so bile na glasu za najprogressivnejše, so se vrnile iz polja neodvisne politične akcije razočarane v Gompersov objem, dokler je še živel. V Minnesoti, kjer je Mahoney pomagal Ruthenbergovi-Fosterjevi stranki kolikor je mogel, je danes notranji boj med elementi ki tvorijo farmersko-delavsko stranko. Komunisti, to je člani W. P., so izključeni kot člani W. P. To je posledica šentpavelske konvencije.

Ako W. P. ne bi vodila tako blazno fanatične go-uje proti socialistični stranki, ne bi pognala tisoče zavednih delavcev v ozadje in v brezbriznost, in danes bi imeli stranko, katera bi bila v resnici sila. Ne enim ne drugim ne bi bilo treba voditi taktike za organiziranje nove federativne stranke, ker bi se napredne unije pridružile stranki naše enotne fronte. Ali to se ni zgodilo, in kljub temu, da je bila ameriška soc. stranka strogo protivojna stranka, našim prijateljem v W. P. vseeno ne ugaja — češ, bila je proti vojni radi svojega nemškega članstva.

Polomi — en sam nepreviden fiasko in ogromne gore vročih fraz! Danes pa se kregajo in izključujejo, ruvarijo drug proti drugemu, se tožarajo v Moskvo, pri tem pa iščejo pota v pravo taktiko.

Govornik je ob zaključku dejal, da pride čas, ko se bo masa zavednega delavstva, sedaj združena, združila. Le sektaške grupe, nezrele za združenje, bodo ostale edinozveličavne sekte. Moč delavstva je v slogi in enotnosti akcije. Medsebojni napadi koristijo samo kapitalizmu, temu pa ne bi smeli koristiti. V interesu proletarijata je, da že enkrat najdete pot v pravo taktiko — da pridete na pot socialistične taktike.

Ko je F. Zajec končal, je zopet nastopil F. Novak, ki je govoril tretjč pet minut.

(Konec prihodnjč.)

"PROLETAREC" PRED 20. LETI

(Proletarec meseca februarja 1906, 2. številka.)

Dopis iz Glencoe, O.

Tukaj imamo mednarodni soc. klub, imamo podporno društvo in strokovno. Torej smo precej organizirani in smo lahko ponosni na to.

Slovenski delavci v Ameriki! Kjer le morete in kjer je vas le nekaj skupaj, ustanovite soc. klub in stopite v zvezo s Proletarcem.

Čudno se mi zdi, da se ostali slovenski listi ne zmenijo in pozdravijo nov list, kot je to vedno in povsod navada; o "Proletarcu" pa ni bilo slišati ne dobrih ne slabih besed. Vsekakor značilno.

Mednar. soc. klub v Glencoe ima svoje redne seje vsako drugo soboto večer v mesecu, združeno z razpravami in razgovorom (diskuzijami). Vsako zadnjo soboto v mesecu pa ima redno sejo odbor kluba.

Odborniki so: Ig. Žlemberger, predsednik; Jno Kravanja, tajnik; M. Pirc, blagajnik.

Jno Kravanja, tajnik.

Od blizu in daleč.

V Hamburgu so delavci demonstrirali, ker se jim hoče ukrasti volilno pravo. V neki ulici so zgradili barikado, odkoder so prav živahno odgovarjali s puškami uniformiranim boričem, ker so jih hoteli pregnati v imenu zakona. Demonstracije v Hamburgu, Lipskem, Draždanah itd., le dokazujejo, da so se nemški delavci pričeli tudi zavedati svoje moči, da so pričeli misliti s svojimi možgani, da se tudi v Nemčiji bliža ljudski vihar.

— V plavžih Illinois Steel Company v South Chicagi skoro ne mine teden, da ne bi bilo nekaj delavcev ubitih. Dne 9. jan. t. l. se je pripetila zopet večja razstrelba. Rezultat: En delavec mrtev, pet pa težko ranjenih. Vzlic kazenskemu zakoniku pa do danes še nismo doživeli, da bi bil kak ravnatelj omenjene družbe radi umorov na debelo obsojen v ječo. Naši pravicoljubni državni pravdniki še obtožili niso nobenega. Vrana vrani pač ne izključe oči.

"PROLETAREC" PRED 10. LETI

(“Proletarec” št. 437, dne 25. januarja 1916.)

Novi odbor kluba št. 131, JSZ. v Pittsburghu.

Jugosl. Soc. Zveze klub št. 131 je za leto 1916 izvolil sledeči odbor:

Tajnik: Blaž Novak; organizator: Victor F. Nery; blagajnik: Frank Alič; knjižničar: Anton Cankar; zapisnikar: Frank Cerer; nadzorni odbor: Leopold Skerl, John Varoga in Frank Starman; zastopniki v County Committee: Bartol Florentin in Anton Horvat. Godbeni odbor: Predsednik: Frank Cerer; podpredsednik: M. Knežević; tajnik in blagajnik, John Varoga. Nadzorni odbor: Bartol Florentin, V. F. Nery in John Rednak.

Mesečne seje se vrše vsako 2. in 4. nedeljo ob 9. dopoldne v Kranjsko Slovenskem Domu na 57ti in Butler cesti.

Blaž Novak, tajnik.

(“Proletarec” št. 438, dne 1. februarja 1916.)

Utrinki.

V soboto se je pripeljalo z ladjo “Rotterdam” 43 članov Fordove mirovne ekspedicije v New Yorku. Vsi so bili nezadovoljni. Vsi so pripovedovali, da je nastala popolna nesloga, davno preden je ladja Oscar II. dosegla svoj cilj. Eden izmed udeležencev je dejal, da je barka postala znana kot ladja sovraštva, davno preden je priplula na Norveško.

“Če regulirate otroško delo, regulirate zločin. Prav bi bilo za nas, da odpravimo otroško delo, ne da ga reguliramo. Prišel bo čas, ko ne bo smel biti nihče izpod 16 let zaposlen v tovarni, jami ali kamnolomu”. —Meyer London v kongresu.

“Zastopniki starih strank bodo kmalu prisiljeni, da bodo sklepali socialne zakone, ker so socialisti zbudili javno mnenje in bodo bičali republičanske in demokratske zakonodajce, da bodo sprejemali zakone ne le v prid otrokom, ampak tudi za moške in ženske delavce.”—Meyer London v kongresu.

Prva dežela, v kateri zmaga socializem, bo imela sovražnike v vseh deželah, kjer bodo vladali kapitalisti.

Mir za vsako ceno se pravi, da me lahko ubije, kdor hoče.

Proletarci nimajo domovine; toda priboriti si jo hočejo.

Parlamentarna moč brez eksekutivne moči je prazna pena.

Prošnja do čitateljev.

Radley, Kans.

Socialistični klubi v Crawford County, Kans., so sklenili, da ustanove skupno okrajno knjižnico, ki bo služila vsem klubom. Ker je vsak začetek težak, prosimo tem potom vse sodruge in prijatelje, če imajo kakšne knjige, ki so jih že prečitali in jih ne potrebujejo več, da nam jih pošljejo za našo knjižnico. Vsak dar bo hvaležno sprejet. Kdor bi nam hotel prodati kakšno knjigo, ga prosimo, da nam tudi to naznani in pove ceno.

John Goršek.

Red Lodge, Mont.

Imena odbornikov tukajšnjega Soc. kluba za leto 1916 so sledeča:

Tajnik J. Gerkman, Red Lodge, Mont.; zapisnikar J. Urleb, Red Lodge, Mont.; organizator M. Zibert, Red Lodge, Mont. Seje se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu pri sodr. J. Urlebu.

John Gerkman.

Tajnikom J. S. Z. na znanje.

Tajniki klubov dobe v kratkem glasovnice za glasovanje o predlogu za odbor, ki naj stopi v sporazum za spojenje S. L. P. s S. P. in za volitev kandidatov za predsedniško kampanjo, izvrševalnega odbora stranke in za tajnika skupne stranke.

Rezultat je poslati, kakor je naznačeno na glasovnicah, v določenem roku v kraj, od koder so bile poslano.

Na glavni stan ni pošiljati glasovnic.

Tajništvo J. S. Z.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

O agitaciji v Washingtonu.

TACOMA, WASH. — S svojimi računi za leto 1921 sem gotov. Tako so čisti in popolni do zadnje pike in ničle, da je kaj. Dohodninskega davka mi ni treba plačati, pa četudi denem dveletni zaslužek v eno leto.

Imam počitnice in raditega dosti časa iti okoli rojakov, ki jih tu ni baš malo. Zadnje čase sem obiskal nad sto družin in še več posameznikov. Toda uspeha z agitacijo nisem imel. Tu se še primeroma dobro dela, le plače so nizke. V nekaterih krajih (morda je to splošno pravilo) na zapadu ljudje mnogo manj čitajo kakor na vzhodu, kar se tiče naših naselbin. Zato je tudi agitacija med njimi težja.

Na agitaciji sem naletel na vsakojake izgovore, ki jih ne bom omenjal. Tisti ki so kedaj agitirali ali poskusili agitirati, jim je tako znano. Tisti, ki imajo cele vreče raznih izgovorov pa tudi vedo pri čem da so.

Ob priliki te agitacije me je zanesla pot tudi v neko hrvatsko hišo, v kateri živi več članov in dva društvena odbornika SNPJ. Vprašam jih kako kaj obstoje s časopisjem. Well, rekli so mi da imajo "Radnika", "D. S.", tednik "Prosveto" in "Edinost". Vzbudili so mi radovednost in sem jih vprašal kako jim "Edinost" ugaja. Odvrnili so mi, da mislijo da je zelo dober list. Spoznal sem takoj, da razen "Radnika" ne čitajo nobenega drugega lista. Naročili so se na prej imenovanega zato ker jim je zastopnik in njegov spremljevalec rekel da je dober list.

Videl sem, da niso zlobni ljudje. V politiki imajo svoje nazore, ki seveda niso njihovi. Prepričani so da so v pravem v istem smislu kakor je veren katoličan ali mohamedanec prepričan, da je njegova vera "edino prava". Zapeljali so jih napačni voditelji. Nisem jim zameril, ko so me takorekoč primorali v debato. Ko so mi doobra pokazali komunizem, kot si ga predstavljajo v po naročilu narejeni domišljiji in podavili socialiste vse gori do Debsa, je bilo "šova" konec. Stavil sem jim nekaj vprašanj, npr. o financah — koliko so potrošili v zadnji volilni kampanji, kdo je prispeval največjo vsoto da so kupili hišo in tiskarno v Chicagi, a odgovora mi niso mogli dati. Vprašal sem jih tudi, zakaj mislijo za potrebno vršiti svoj boj proti socialističnemu gibanju namesto da bi se borili proti kapitalizmu. Rekli so, da se oni dobro bore proti kapitalizmu, o naša socialistična stranka je kriva, da še ni revolucije, zato se morajo boriti proti nji. Ko sem videl pri čem da sem sem se pošalil, da smo socialisti dobri ljudje kolikor nas je še ostalo in se nas ni treba bati, druge pa so pohrustali "Radnikovi" uredniki in drugi taki "kanibali". Seveda, moje besede so bile bob v steno. Kar jih Radnikovci uče, to znajo.

Isti večer je imel hrvatski klub W. P. svojo sejo. Rekli so mi naj grem z njimi, da bom slišal dobrega govornika in da bo govoril izključno o agitatoričnem delu v Wash.—Oregon distriktu. Mislil sem si: Sedaj bom slišal na lastna ušesa njihovo delovanje in najkrajšo pot ki vodi v revolucijo in osvobojenje. A kma-

lu sem bil razočaran. Komaj nekaj minut je porabil govornik za opisovanje agitatoričnega dela v omenjenem okrožju, v ostalem govoru pa je lopal po socialistih, jih psoval in blatil kot da smo mi in samo mi tista nesrečna sila, ki zadržuje napredek.

Tri dni pozneje smo obhajali v mestni dvorani obletnico Leninove smrti. Šel sem tudi tja. Nastopil je isti govornik kot preje na seji. Udeležencev je bilo okoli sto — člani hrvatskega in "dalmatinskega" komunističnega kluba ter njihovi simpatičarji in nekaj ljudi, ki se jih je dobilo v dvorano z reklamo. Navzočih je bilo dokaj žensk. Eni so se, ahi smo se — kakor se vzame — zanimali za ženske, drugi za govornika. Ko je po predsednikovem uvodu nastopil omenjeni govornik, je dejal da je ginjen, ker ima prilliko govoriti tako velikemu številu udeležencev. Nato je v naglici in v raztrešenih stavkih slikal Leninov življenjepis, vse tako hitro in v "high tonu", da smo mu komaj sledili. Lahko rečem, da ga ni razumelo niti 10% navzočih oseb, že zato, ker je govoril angleško, navzoči pa so bili sami "tujci".

"Sicer pa o Leninu ne bom dosti govoril," je dejal, "ker imam tu o njemu malo knjižico in iz nje se boste več naučili kot bi vam mogel jaz povedati." Pričelo se je s prodajanjem brošure o Leninu, ki jo je spisal Losovsky. Izdala jo je Fosterjeva liga. Ker je še nisem čital, ne vem kaj vsebuje.

Do tu mu je šla govorica tako trdo, da je moral vedno gledati v papir, ker je imel govor spisan. Ko hitro je prišel na "zute" socialiste, tedaj se mu je jezik odvezal in nič več ni bilo treba papirja. Govoril je tako gladko kot najbrž govori pater Zakrajšek kadar moli očenaš. To znači, da se voditelji kom. stranke trenirajo edino v tem kako najbolj uspešno voditi boj proti socialistični stranki.

Kar sem sam videl in slišal mi je v dokaz, da je ameriška komunistična stranka na političnem polju samo zato da se bori proti socialistični stranki. Do tega prepričanja je prišel lahko vsak kdor se je zanimal za gibanje delavstva na političnem polju. Če je to tisti komunizem, ki vidi strah samo v socializmu, tedaj rajši stopim v pater Zakrajškovo vero. Tam se mi ne bo treba bati socializma. Par molitvic, pa bo ves socializem na — zobeh.

Sprohar.

Poskusimo v St. Michaelu ustanoviti socialističen klub.

ST. MICHAEL, PA. — V tej naselbini je precej Slovencev, ki bi lahko storili mnogo koristnega zase in za splošni napredek. Žal, da ni bila nikdar na glasu kot aktivna od kar obstoji. Dobe se zavedni delavci, ali organizirani niso in zato so brezmočni. Masno zanimanje pa je preveč koncentrirano v "booze". Socializem mora biti zelo grda pošast, ker se ga ljudje tako boje. Kapitalisti se tolažijo, da bodo še dolgo uživali sadove dela drugih, ker se delavci v svoji nevednosti ogibajo svoje stranke—socialistične, in pomagajo kapitalističnim.

Če bi mogel bi "Proletarcu" toliko pomagal da bi postal dnevnik. Tak list kot je ta je silno potreben. Žal, da niti tednika ne čitajo vsi slovenski delavci.

Ljudje ne berejo veliko, bodisi "da ne utegnejo" ali pa imajo "preveč za brati".

Delavci, v slogi in razumu je moč! Učimo in organizirajmo se! Širimo "Proletarca" takega kot je. Če bi prinašal kake vabljlive figure in opisoval škandale, bi bil za maso bolj "prikupen", ampak potreben ji ne bi bil. Tak kot je ji je pa resnično potreben. Kako lahko se sejati neslogo. Za vsako malenkost se vname prepir. Ali težko je delati za skupnost in organizirati. Dobro pa bi bilo, da poskusimo tudi tukaj. Nič se ne izgovarjajmo, da naš je malo. Če bi tako rekli povsod, bi bil ves svet organiziran po našem modelu, kar pomeni da bi bil svet vse drugačen, še slabši kot je. Ne recite: Zakaj pa ti ne začneš organizirati kluba? Rajše se vprašajte: Zakaj ga že nimamo? Pa boste morda rekli: To ne gre, mi moramo živeti, če pa se začnemo mešati v socialistično stranko, bomo kvitani? Ta izgovor ne drži tako močno. Saj vendar ne bomo šli vprašati superintendenta za dovoljenje in nasvet glede socialističnega kluba. Tudi špijonov bi se varovali. Če smo možje, ne bodimo omahljivi. Če smo zadnje, tedaj nimamo pravice da se pritožujemo.

Slovenska naselbina v St. Michaelu rabi organiziranje naprednih delavcev. Zgradimo si klub JSZ. in pojdemo na delo, da bo imel tudi svojo knjižnico ter vršil podrobno prosvetno delo. — *H. Pečarič.*

E. V. Debs bo govoril na shodu dne 22. februarja v Chicagi.

CHICAGO, ILL. — V nedeljo popoldne dne 22. februarja se bo vršil v Ashland Auditoriumu velik shod pod avspicijo soc. stranke okraja Cook, na katerem bodo govorili Eugene V. Debs, Morris Hillquit, James Maurer, Victor Berger in drugi. Vstopnina na shod 50c, rezervirani sedeži \$1. Vstopnice obeh vrst se dobe v uradu "Proletarca" in v drugih socialističnih uradih.

Ta shod se bo vršil ob priliki izredne konvencije socialistične stranke in konvencije Konference za progresivno politično akcijo.

V ponedeljek večer dne 23. februarja se bo vršil banket pod avspicijo soc. stranke okraja Cook, katerega se bodo udeležili delegatje soc. konvencije in drugi. Ob tej priliki nastopijo E. V. Debs, Bertha Hale White, Hillquit, Cahn, Camereon King itd. Vstopnina na banket je \$1.50.

Po konvencijah socialistične stranke in KPPA. se bo vršila konvencija illinoiske organizacije KPPA. Socialistično stranko okraja Cook bo zastopal na nji Frank Zaitz. Konvencije in banket se bodo vršile v hotelu Lexington. Za podrobnejša pojasnila se obrnite na urad "Proletarca". Priporočamo vam, da si nabavite vstopnice na Debsov shod v predprodaji. Dobil jih boste lahko v petek 13. februarja v dvorani SNPJ., kjer se bo pod avspicijo kluba št. 1 vršilo predavanje o dramatiki na slovenskih odrih. Udeležite se tudi tega, zanimivega predavanja, ki se prične ob 8. zvečer. Predaval bo F. Zajec. Po predavanju vprašanja in diskuzija. Vstopnina prosta. — *Publikacijski odsek kluba št. 1.*

GIRARD, OHIO.

Seje kluba št. 222 JSZ. v Girardu, O., se vrše vsaki prvi torek v mesecu ob 7. zvečer v Slovenskem domu. Somišljeniki, pristopite v vrste zavednega delavstva! — Naš klub ima lepo zbirko knjig. Izposodite si jih! — *Tony Segina*, organizator.

Za Collinwood in ohijske klube J. S. Z.

COLLINWOOD, O. — V soboto dne 21. februarja se bo vršila v Kunčičevi dvorani na Waterloo Rd. veselica, ki jo prireja socialistični klub št. 49. Pričela se bo ob 7:30 zvečer. Vstopnina 25c. Program je sledeči:

1. Glasbena točka, igrajo tamburaši iz Clevelanda.
2. Pozdravni govor, sodrug Joseph Prestrl.
3. Nastop pevskega zbora "Jadran".
4. Govor, s. Jacob Kotar, tajnik ohijske konference klubov JSZ.
5. Prosta zabava in ples po taktu clevelandskih tamburašev.

Dan po tej veselici, to je v nedeljo 22. februarja se bo pričela ob 10. dopoldne v Kunčičevi dvorani konferenca klubov in društev izobraževalne akcije J. S. Z. ki bo trajala ves dan.

Kako potrebne so take konference, naj nam služi v dokaz sedanje ruvarjenje proti delavskim organizacijam. Od vseh strani napadajo vrste zavednega delavstva, ker se kapitalizem, reakcija in nazadnjaštvo boji njihovega napredovanja. Konference najnaprednejšega elementa med našim delavstvom so važne in potrebne. Iz njih se lahko razvijejo propagandistične in vzgojevalne gnote, ako bomo vztrajali. Konferenca klubov JSZ. v zapadni Pennsylvaniji je imela v začetku težko delo, a danes je sama na sebi močna zveza in vodilna sila v političnem življenju slovenskega delavstva v Pennsylvaniji.

Vabimo vse klube J. S. Z. da se udeležijo konference in če mogoče pridejo v naselbino večer prej, da se udeležijo klubove priredbe. Vabimo bratska društva, da se udeležijo obeh priredb. Vabimo vse naše delavstvo v tem okolišu, da pride v soboto 21. februarja v Kunčičevo dvorano in da v nedeljo prisostvuje zborovanju konference.

Naprej za stvar delavstva! Živel složno delo!

Joseph Prestrl, tajnik kluba št. 49, JSZ.

Odgovor I. Blašku in L. Pauliču.

KLEIN, MONT. — "Radnik" z dne 27. januarja t. l. in "D. S." št. 5 sta priobčila dopis v odgovor "lažnom agitatorju lažnog socializma." Tako imenujeta Ivan Blaško in Luka Paulič Antona Žagarja, ki se je pred tedni mudil tu na agitaciji za "Proletarca" in J. S. Z. "Odgovarjata" mu na njegovo poročilo o agitaciji, priobčeno v "Proletarcu" z dne 25. dec. 1924 (902. števil.).

Ko je prišel A. Žagar k nam, je nas vprašal, če se bomo naročili na "Proletarca". Moj soprog mu je v pogovoru med drugim omenil, da dobiva tudi "D. S." Žagar je odvrnil, da mu je ta list znan in ga večsi tudi pregleda. Vprašal je, da-li bi bilo mogoče organizirati socialistični klub in moj soprog mu je pojasneval, da bolj težko. Povedal mu je tudi, da je na neki društveni seji priporočal podpiranje akcij soc. stranke in da je ob tej priliki I. Paulič hitel izjavljati, da je socialistična stranka "krepala", torej "je nema više". To je bilo še meseca julija. Ko so bile na pragu volitve, je g. Paulič prinesel k nam volilne pole. Povedala sem mu, da bom glasovala za socialističen tiket. Odvrnil je, da socialistov "nema više", ker so "krepali". Po Žagarjevemu odhodu, ob priliki ko se je potipalo da-li bi bilo mogoče ustanoviti socialistični klub, je zopet ponovil omenjene besede.

V svojem dopisu vprašujeta, čemu ni Žagar sklical javnega shoda v času ko je bil tukaj in ustanovil

kluba. Agitatorji nimajo vselej časa za sklicevanje shodov in Žagar ga v tem slučaju res ni imel. Izrazil se je pa, da bi rad debatiral z g. P., in ako ni, je bilo vzrok pomankanje časa. Sicer pa se bo prilika gotovo še ponudila. Mislim, da je bil A. Žagar povsod prijazno sprejet in je napravil pri vseh razumnih ljudeh zelo dober vtis.

A. Ž. je v svojem poročilu pisal iz tega kraja tudi sledeče: "Tudi pri podpornem društvu ruvarijo, posebno neki Palič. Ako sumi, da je v dopisu (na društvo) kaj socialističnega, zahteva, da se naj ga zavrzte. Če mu je kdo kaj ugovarjal, je hitro pojasnil, da 'socialističke partije nema više.'"

V dopisu v omenjenih dveh listih tolmačita, da je s tem spravil v nepriliko tudi Mikliča, ki je predsednik društva in so ga morali pozvati na odgovor. Miklič je na podlagi Pauličevega in Blaškotovega poročila izjavil, da je to kar je Žagar napisal laž. Potem so zahtevali javen preklc v "Proletarcu", v nasprotnem slučaju pa bodo postopali "po pravilih." Zakaj pišeta v enem listu, da so ga "sodrugji pozvali na odgovor"? Zakaj ne povesta, da sta le ona dva zahtevala odgovor in nastopala kot da se svet podira?

Miklič ni izjavil, da je vse laž kar je Žagar pisal; izjavil pa je na napad, da on ni govoril z Žagarjem o društvenih zadevah. To mu lahko potrdijo mnoge priče. Dotično Žagarjevo poročilo mešajo v "društvene" zadeve", ker bi radi napravili pri društvu prepir. Žagarjev spis se ne meša v notranje društvene zadeve, ampak obravnava le stvari političnega značaja. Pisca v glasilih jugoslov. sekcije W. P. ga nočeta razumeti ali pa ne znata slovensko čitati. Tistemu, ki jima je dal "Proletarca" št. 902 svetujem, naj jima v bodoče pojasni pravičen pomen besedila, če pa tudi on ne razume, tedaj naj si dobe katerega ki bo v stanju tolmačiti. Iz Žagarjevega spisa je bilo jasno razvidno, da misli na ruvarenje v društvu proti socialističnim akcijam, ne pa na kakšno ruvarenje, tikajoče se notranjih društvenih zadev. Prečitajte prej citiran odstavek iz poročila še enkrat — morda boste sedaj razumeli. Kar se tiče pravil, naj pomnita, da so za vse člane enaka!! Razveselila sta se prehitro, kajti zmotila sta se v tolmačenju poročila v — svojo škodo.

Sto dolarjev ponujata, ako Žagar dokaže, da je Pavlič dejal da so Slovenci sto let za Hrvati. Če se bi Žagarju ne posrečilo dokazati, pa plača samo \$50 v blagajno njihove organizacije. (Dopisa v "Radniku" in "D. S." ne soglašata, kar se tiče "zlatnikov". V prvem pravita, "da ne tražita ni jednog prljavog centa iz prljave 'socialističke' blagajne, ako dokazeta da je Žagar jedan obični lažov i nitkov" — psovke ki se jih poslužujeta dokazujujo da sta hodila v "Radnikovo" šolo.)

Žagar se je v svojem poročilu zmotil le v imenu, a ne v stvari. Ko se je mudil pri nas me je v pogovoru vprašal, če je kdo slovenskih delavcev zastopnik "D. S." v tem kraju. Odgovorila sem mu da ne vem in mu pojasnila, da je zanjo agitiral g. Ivan Blaško. Ko smo se nanjo naročili, ga je moj soprog vprašal, kako to da agitira za slovenski list, ko je rodom Hrvat in ni običajno, da bi hrvatski delavci agitirali za slovenske liste. Odgovoril je, da smo sto let za Hrvati in se moramo učiti, da jih doidemo. Sedaj pa naj Žagar plača \$50, omenjena pisca pa \$100, ker sta v zmoti.

"Proletarcu" in "njegovi bolehnj stranki" priporočata, naj si dobi boljšega Žagarja z boljšo žago ker je njegova skrhana. Ako se njima dopade ali ne, Ža-

gar je dober agitator in mislim, da jim ne bi škodilo, če bi tudi oni imeli kaj takih.

Ko bi Blaško ne imel že denarja v žepu za naročnino, jo ne bi bil dobil po omenjeni izjavo o naši zastostalosti, kajti prav take besede škodujejo slogi med delavstvom raznih narodnosti. Priporočam našim delavcem, da gledajo nato da se bo tudi Blaško od nas kaj naučil ne pa samo mi od njega. Ko bo zopet na potu za svoje liste, boste imeli priliko. Povem mu še, da so se nekateri naročniki "D. S." izrazili, da naročnine več ne obnove, ker napada samo delavske liste in vodi boj le proti soc. stranki. Čemu ne napada kapitalističnih listov in kapitalizma ne da bi udarjala po socialistih?

Iz zanesljivega vira mi je znano, da Blaško in Paulič nista naročnika na "Proletarca". Prosim tistega rojaka, ki jima je dal "Proletarca" št. 902, da jima da tudi to izdajo.

Rozalija Miklič.

Srbska organizacija J. S. Z. priredi v nedeljo 15. februarja veselico z igro in koncertnimi točkami.

CHICAGO, ILL. — V nedeljo dne 15. februarja priredi organizacija št. 20, J. S. Z., v Narodni dvorani na So. Racine in W. 18th St. veliko veselico s sledečim programom:

1. Pozdravni govor, M. Lučić.
2. Internacionala, igra delavski tamburaški zbor "Crvena Zvezda".
3. "O nevihti," poje slovenski mešan pevski zbor "Lira".
4. "Nezgodom se radnik bije", deklamira Katica Vijatović.
5. "Čast delu," poje češko-hrvatski pevski zbor "Ilova".
6. Jan Hus, deklamira Petar Kokotović.
7. "Grobovi će progovoriti", drama v enem dejanju iz proletarskega življenja.

Pričetek plesne zabave ob 2:30 popoldne. Program se prične izvajati točno ob 7. zvečer. Po programu sledi plesna zabava.

Na slovenske delavce apeliramo, da posetijo to priredbo bratske srbske socialistične organizacije. — *Publikacijski odsek kluba št. 1.*

Maškaradna veselica kluba J. S. Z. v Springfieldu.

SPRINGFIELD, ILL. — Tukajšnji socialistični klub št. 47 JSZ. priredi v soboto 21. februarja v Slov. nar. domu maškaradno veselico, ki se prične ob 8. zvečer. Nagrade so sledeče: prvo dobi najpomembnejša maska sedanjega časa; drugo, najlepša maska; tretjo, najgrša maska.

Vstopnina za moške je 50c; ženske v spremstvu moških vstopnine proste; maske v moški obleki plačajo 50c in v ženski 25c vstopnine.

Jugoslovansko občinstvo iz Springfielda in okolice vabimo, da se te veselice udeleži. Igrala bo izvrstna godba. Odbor se bo potrudil zadovoljiti s postrežbo vse udeležence.

Ves čisti prebitek se bo porabil pri prosvetnem delu našega kluba in socialistične stranke.

Za obilno udeležbo se priporoča odbor.

Aktivnosti in stanje kluba J. S. Z. v Waukeganu.

WAUKEGAN, ILL. — V nedeljo dne 3. maja vpri-
zori klub št. 45 igro "Zadnji dan" iz zgodovine pariške
komune. Ta igra slika junaške napore komunar-
dov, ki se niso podali ampak se borili do zadnjega dihljaja.

Na sporedu bodo tudi govori. Podrobnejši pro-
gram te majske proslave bo naznanjen v eni prihodnjih
izdaj.

Zadnja dramska predstava pod avspicijo našega
kluba in veselica se je jako dobro obnesla. Čisti prebi-
tek znaša \$146.97; v tej slabih razmerah je bil uspeh
torej tudi gmotno dovoljen. Ob tej priliki se je dobilo
tudi nekaj novih naročnikov "Proletarca".

V teku dveh let smo polahko napredovali kljub
oviram, ki jih ni malo. V blagajni imamo danes nad
\$400.00. Kljub lastuje tudi dve delnici tukajšnje slo-
venske združne prodajalne, po \$25.00 vsaka, in štiri
delnice Slov. narodnega doma po \$25.00. Imovina kluba,
vključujoča poleg gotovine in delnic tudi knjige
in druge premičnine, znaša danes nad \$500.

Napredek v članstvu pa ni tako zadovoljiv, toda
napredek vendar beležimo. Pri ustanovitvi, oziroma
reorganizaciji kluba nas je bilo pet oseb, danes pa nas
je dvajset. Malo je to za naselbino ki šteje med tri in
štiri tisoč slovenskih naseljencev, a kaj hočemo . . .
Pravijo (tako sem slišal), da je boljše malo pa dobro,
kot mnogo pa slabo. Kajti v socialistični organizaciji je
treba trdo delati, drugače ni uspeha. Delavne ljudi radi
sprejemamo, paradržnikov pa ne potrebuje nobena
delavska organizacija. Lenuhi niso nobeni v prid. Na-
pačno je misliti, da je dovolj plačati mesečne prispevke,
pa je s tem vse opravljeno. Socialistična organiza-
cija rabi aktivne člane. Dela v nji je dovolj za vse, pa
če nas bi bilo še toliko, in vsakdo je česa sposoben;
socialistična organizacija je zveza sodelovanja.

Seje soc. kluba št. 45 se v bodoče vrše vsako dru-
go nedeljo v mesecu v Slov. nar. domu ob 2. popoldne.
Premenili smo datum seje, ker je več sodrugov zapos-
ljenih prvo nedeljo drugod.

Torej kdor res hoče delati in komur delavska stvar
ni samo na jeziku, naj se pridruži temu klubu. Naša
prihodnja seja se bo vršila v nedeljo 8. marca ob 2.
popoldne. — *Martin Judnič*, tajnik.

Shod in veselica soc. kluba v Sheboyganu.

SHEBOYGAN, WIS. — V soboto večer dne 21. feb-
ruarja bo priredil klub št. 235, JSZ. veselico in shod,
na katerem bo govoril sodrug Joško Oven iz Chicage.
Vsa priredba se bo vršila v Jos. Fludernikovih prostori-
h na 836 Indiana Ave. To bo ob enem slavnost otvo-
rjitve klubove knjižnice. Prebitek je namenjen za po-
kritje stroškov knjižnice in za nabavo novih knjig. Več
je razvidno iz letakov.

Vse naše delavstvo vabimo, da se te priredbe ude-
leži v čim večjem številu.

Igrala bo izvrstna godba. Udeleženci bodo dobro
in točno postreženi. — *Pripravljalni odbor.*

DETROITSKIM SODRUGOM.

Seje slov. socialističnega kluba št. 114 JSZ., se
vrše vsako četrto nedeljo v mesecu v Hrvatskem Do-
mu, 1329—31 Kirby Ave., ob 9. uri dopoldne. — Na
dnevnom redu so vedno važne stvari, ki se morajo
rešiti. Udeležujte se teh sej polnoštevilno in pripeljite
seboj svoje prijatelje. — Učvrščujmo našo postojanko
s tem, da ji pridobivamo novih članov. — *Organizator.*

IZ UPRAVNIŠTVA.

Iz neke naselbine — imena ni treba navesti ker
je takih naselbin več — nam piše sodrug: Ko je bil
prečitan na društveni seji apel, naj se pridružimo Iz-
obraževalni akciji JSZ., je nekaj klerikalcev bilo takoj
na nogah in so hiteli protestirati. Napadali so "Pro-
letarca" in ko je njim zmanjkalo besed, so se oglasili
komunisti ter jim pomagali. Društvo je vse porazilo
in ostane v Izobraževalni akciji. Zahvaliti se je na-
šim somišljenikom, ki so znali članstvu stvar pojas-
niti.

Klub št. 184 na Lawrence, Pa., je poslal \$5 za
slavnostno izdajo Proletarca, ki izide ob priliki dvaj-
setletnice obstanka lista. Sodrugi Britz obljubuje, da
se bo za to izdajo dalo še kaj storiti.

"Ameriški družinski koledar" letnik 1925 je do-
bil med našimi čitatelji splošno priznanje ne samo tu-
kaj ampak tudi v Jugoslaviji, v Italiji in drugod kjer
žive Slovenci. "Prosveta", revija "Čas" in listi v Ju-
goslaviji so prinesli o njem zelo pohvalne kritike.

V zalogi imamo sedaj še 58 iztisov Koledarja.
Eden naših prijateljev v Jugoslaviji nam piše, da bi
radi "pregleda po svetu" in drugih spisov, ki jih
vsebuje Koledar, zaslužil veliko cirkulacijo tudi v Slo-
veniji. Priporoča, naj bi ga poslali delavskim čita-
nicam pa tudi posameznikom kateri radi čitajo, ako
mogoče. Ko bi nam sredstva dopuščala, bi želji us-
stregli. Dosedaj je bilo poslanih že precejšnje število
izvodov na naslove v starem kraju. Naročnik, ako
imaš sorodnike ali prijatelja, ki ga veseli čitanje, na-
roči mu letošnji Družinski koledar. Ako je v tvojem
rojstnem kraju delavska čitalnica, naroči ji to knjigo.
Pošljite upravništvu "Proletarca" 85c za koledar in na-
slov kam naj ga pošljemo. Naročila bomo izvršili, do-
kler nam zaloga ne poide.

Na naročnike, ki jim je zadnjih par tednov na-
ročnina potekla, apeliramo, naj jo obnoye ne da bi
čakali tirjatve. Upravništvo ima dela čez glavo, ker
izvršuje tudi posle tajniškega urada J. S. Z.

Slavnostna izdaja "Proletarca" bo ob enem prvo-
majska izdaja. Da bo čim večja in popolnejša, želimo
sodelovanja vseh sodrugov. Stala nas bo nad tisoč do-
larjev samo v tiskarni. Razen te vsote bo treba izda-
ti precej za klišeje. V tej izdaji bodo zastopani razni
naši sodrugi v Ameriki, kot Debs, Hillquit, Kirkpa-
trick, Bertha Hale White, Oneal itd. Izmed Slovenskih
Zavetnik, Molek, Oven, Tauchar, Pogorelec, Za-
jec, Petriči in drugi. Zastopani bodo v nji tudi naši
sodrugi iz Jugoslavije. Pazite na naša naznanila v
prihodnjih izdajah.

SODRUGOM IN SOMIŠLJENIKOM V BARBERTONU, O.

Seje socialističnega kluba št. 232 JSZ. se vrše vsa-
ko drugo nedeljo v mesecu ob 10. dopoldne v dvorani
samostojnega društva "Domovina" na Mulberry cesti.
Apeliram na sodruge, da se redno udeležujejo klubov-
vih sej, ker je vedno kaj zaniavega na dnevnem redu.
Tiste pa, ki simpatizirajo s socialističnim gibanjem,
vabim da se nam pridružijo in tako pomagajo v borbi
za boljše pogoje življenja in za odpravo kapitalistič-
nega režima samega. *TAJNIŠTVO KLUBA ŠT. 232.*

T. SELIŠKAR:

Nekaj misli k Ameriškemu družinskemu koledarju za leto 1925.

Pravijo, da je pisati kritike zelo težak in odgovoren posel in pa zelo nevhvaležen. Seveda, to so si izmislili oni slavni kritiki-mučeniki, ki so si s svojim pristranskim pisanjem (to je namreč ono kritikovanje, ki je odvisno od osebnosti, stranke, narodnosti itd., ki torej ne upošteva vrednote dela) našli sovraštva, jeze in dokaj nečastnih priimkov. Takih je pri nas doma vse polno in če boš čital dvajset kritik o enem delu — vsaka bo celo v bistvu drugačna. Stvarnost jim je tuja in skoro vsi se ne zavedajo, da je njihovo delo nepobitno zelo zelo škodljivo — delu, ki ga kritikujejo in pa masi, ki je navezana misliti z njihovimi misli. Namesto, da bi s stvarnimi kritikami odpirali umetnosti pot do ljudstva — ga ji oddaljujejo.

Ko sem prejel Koledar, sem takoj sklenil, da napišem nekaj o njem. Kritiko —? Če že bo to kritika, kar bom napisal, naj le bo! toda pisal bom samo to, kar mi leži na srcu, kar čutim, da moram pognati iz sebe. Mogoče, da povem tudi kako neljubo resnico — ki pa bo resnica! Ali pa je dopustno, zametavati resnico—?!

Postavil sem predse Amerikanski družinski koledar in pa koledar družbe Sv. Mohorja in sem si mislil takole: Ali je to mogoče, da se razlikujeta ta dva koledarja tako močno med seboj, ko sta vendar oba spisana za "preprosto" ljudstvo? Ali je mogoče, da je Amerikanec proti Slovencu-katoliku kakor veselje proti žalosti, ki je vendar prvi financiran od komaj nekaj stotin zavednih delavcev — ta drugi pa od 40.000 kmetov, posestnikov, farovžev in škofove blagajne —? To je čudno in žalostno!

Ameriški Koledar po svoji vsebini in po svoji opremi tako nadkriljuje svojega tovariša v "domovini" — in vse ostale koledarje v Jugoslaviji, da to že več koledar ni, temveč reprezentančna revija tluševne plati ameriškega delavstva, ki se je s svojo samoizobrazbo in občudovanja vredno miselno energijo priklopalo do vrat, kjer je zapisano: Solnčna bodočnost. Uredništvo daje svojim čitateljem to, kar v resnici potrebuje "preprosto" ljudstvo: Silo, ki bo spravila misel mase z mrtve točke. Sodrug urednik Koledarja, oprostite mi če izrazim svoje notranje zadovoljstvo in navdušenje: Občudujem vas — dasi vem, da niste ne doktor, ne profesor — (pri nas namreč duševni delavec ne sme biti manj!) in vam čestitam, zakaj učeni teologi pri Mohorju so daleč za vami, zakaj vsebina njihovega Koledarja je en sam veliki katekizem.

Toda oglejmo si vsebino! V splošnem je vsebina prepletena s socialistično tendenco; s tendenco svobode, bratstva in enakosti. Iz vseh strani veje hrepenje po bodočnosti, kakršna je na vidiku. Da pa je proletarec upravičen do te svoje velike dedščine nam pričča Fran Albrechtova pesem: "Deca iz srca zemlje" — zaradi svoje preproste in trdno izklesane resnice veliko vredna pesem.

Po običajnem koledarskem delu se pričanja pregled po svetu. Ta pregled je v resnici lepo in koristno delo. Zahteva veliko truda in zbiranja in je nekaj leksikon svetovnega političnega življenja. Nad vse zanimiv je odstavek: Socialistično in delavsko gibanje. Po mojem skromnem mnenju bi bilo dobro, ko bi se v pre-

gledu dodal še odstavek o najnovejših kulturnih pridobitvah.

Posrečena je črtica o Anatolu Francéu, ki pa je seveda veliko prekratka, da bi temeljiteje spoznali tega velikega umetnika in filozofa. Škoda, da pisatelj ni omenil deli: "Pingvinski otok" in "Kuhinja pri Kraljici Gosji Nožici", ki sta prevedeni v slovenski jezik, in bi tako opozoril marsikoga, da bi si jih nabavil, dasiravno nista njegovi najboljši deli.

Ivan Molek me je zelo presenetil. Njegove pesmi so v bistvu zelo močne in lepe — samo v tehniki oblikovanja se bo moral izpopolniti. Da bi ne imela pesem "Praded in brat" nekatera mesta, ki motijo ritem, ki se lovi v zamahu cele misli, bi bila to ena najlepših pesmi. V prozi "Bila je drobna pika: Bil je narod" pa se je izkazal mojstra. Toliko duhovitosti nisem pričakoval in prikrita satira je nad vse posrečena.

Kaj bi dejal k Cerkvenikovi povesti —? Saj ga poznate po njegovih drugih delih! Umetnik je in ljubi zamotane psihološke voze. "Na cilju" je lahka in lepa povest vendar pa nas bo v kratkem presenetil z dovršenejšimi deli.

"Sestanek" od F. S. Taucharja je aktualna črtica misli, ki silijo v bodočnost. Način, napraviti znanstveno vsebino prikupno mi ugaja.

"Ako bi cesar jedel tak kruh . . ." po vsebini ni slaba. Ali iz tega bi se dala napraviti krasna novela. Justifikacija je opisana preveč svečanostno in v njej ni tiste grozne resnice, ki je npr. v opisu justifikacije John Browna v lanskem koledarju.

"Zadnja, pa najboljša" od A. K. je stvarca, ki je za koledar dobra. Toda upam, da nas bo pisec drugo leto gotovo razveselil s kakšno boljšo stvarjo.

E. V. Debsa "Lincoln v življenju in po smrti" je krasna simfonija resnicoljubnega srca. Saj pa jo je tudi napisal mož, kakršnih ni veliko!

Toda kaj bi še pisaril o vsem tem. Vsebina Koledarja je taka, da zadovolji vsakega čitatelja. Je sicer precej napak tako slovničnih kakor tudi tehničnih, ali to nikakor ne more skrbiti koledarjevega uspeha.

Je pa še nekaj kar me je posebno razveselilo — okusen izbor slik. To je prav! Zakaj tudi tu bo treba dajati ljudstvu navodila do uživanja prave umetnine. Najboljša sta Rodinov "Adam" in "Južna stran reke Chicago" od Wilimovskija. Tudi ostale so nekatere krasne. Tudi oprema je prvovrstna.

Tako! Marsikaj bi še lahko povedal o tem ali onem. Toda naj končam s priznanjem: Slovenska sekcija ameriških socialistov se je močno povzpela nad tovariško v Jugoslaviji. Družinski koledar je dragocena bilanca njenega krepkega dela. Je jasno zrčalo njenega smotrenega življenja. In v današnjih časih bratske razcepljenosti edina svetla lučka, ki sveti nad socializmom človeškega drobca — Slovencev.

Reka pri Laškem, 15. januarja 1925.

"Razvalina življenja."

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 1. marca ob 2:30 popoldne bo v dvorani ČSPS, vprizorjena "Razvalina življenja", drama v treh dejanjih, ki je delo znanega slovenskega pisatelja Finžgarja. Ta igra je bila že vprizorjena na našem odru z velikim uspehom. Vstopnice za predstavo dne 1. marca se dobe v uradu Proletarca in pri članih in članicah kluba št. 1.

Dne 19. aprila bo vprizorjena komedija "Kirke", ki slika verižništvo v starem kraju med vojno in po vojni. Obe igri vprizori dramski odsek kluba št. 1. — P. O. K. št. 1.

RAČUN RAZPEČANIH ZNAMK J. S. Z.

za mesec december 1924.

DRAVA IN MESTO	Redne znamke	Dualne znamke	Izjemne znamke	Prejemki	Gl. stanu stranke	Drž. in okr. org.	Konv. fond J. S. Z.
COLORADO:							
Mem. at large	6			1.80			.60
ILLINOIS:							
Springfield	6	3		2.85			.90
Waukegan	11	1		3.65			1.30
Nokomis	5	2		2.20			.70
Virgen							.60
Chic. n. 224	19	4		7.10			
Chic. n. 20	15	15		9.75			3.00
Chic. n. 1	40	10		15.50	16.38	13.10	8.80
INDIANA:							
Clinton	15	12		8.70			2.60
Universal	17			5.10			1.70
Blanford	6	2		2.50	6.50	5.20	.80
KANSAS:							
Arma	6	1		2.15			.70
Gross	2	4		2.00	1.62	1.30	.60
KENTUCKY:							
Member at large		3					
MICHIGAN:							
Detroit	30	20		16.00	6.25	5.00	3.10
MINNESOTA:							
Chisholm	40			12.00	5.00	4.00	4.00
OHIO:							
Cleveland	20	10		9.50			3.40
Barberton	20	20		13.00			1.80
Collinwood		4	25	1.40	9.25	7.40	1.10
PENNSYLVANIA:							
Renton	3	3		1.95			.60
Avella	4	4		2.60			.80
Cliff Mine	30	10		12.50			3.80
Herminie	4	7		3.65			1.10
Forest City	30	6		11.10			4.70
Lawrence	24	2		7.90			2.40
Library	6	3		2.85			.90
Verona	6			1.80			
Homer City	20			6.00			1.15
West Newton	9	2		3.40			1.10
Southview	27			8.10			2.70
Moon Run	40			12.00			4.00
Lloydell	6	4		3.20	31.25	25.00	1.40
UTAH:							
Storrs	13			3.90	1.62	1.30	1.30
WISCONSIN:							
Sheboygan	20			6.00	2.50	2.00	3.00
WEST VIRGINIA:							
Pursglove	10			3.50	1.25	1.00	2.00
Skupaj	500	159	28	\$205.15	\$82.37	\$65.60	\$66.65
				Rednih	Dualnih	Izjemnih	
Znamk na roki 1. dec.				70	277	149	
Prejeli iz gl. stana				800			
Skupaj				870	277	149	
Razpečanih tekom meseca	500			159	28		
Na roki 31. dec. 1924				370	118	121	

BREZ NASLOVA

Iskra.

Francišškanska "Edinost" je postala glasilo zapadne Slovanske Zveze. Ako ne veste, vam povem: Z. S. Z. je podporna organizacija. Njen gl. urad je v Denverju. Smatrana je za katoliško organizacijo. Njena društva imajo večinoma imena svetnikov. Večina članov je verna; precej je "mlačnih", pa tudi nekaj svobodomiselncev šteje.

G. Veranič je v zadnji izdaji "Proletarca" pojasnil, da "Slovenija" ni bila glasilo katoliških organizacij, pač pa dveh podpornih organizacij, ki pustita svojim članom prostost glede prepričanja. To, pravi g. Veranič, je v pravilih in torej drži. Ali podobne točke imajo v pravilih tudi druge slovenske podporne organizacije. Kljub temu so ene katoliške in ene svobodomiselnice.

Ultraklerikalna "Edinost" z dne 4. februarja je priobčila "editorial" v katerem slavi Z. S. Z. in naznanja, da je postala njeno glasilo. "Edinost" je s tem da je postala glasilo Z. S. Z. pridobila toliko novih naročnikov kolikor ima Z. S. Z. članov. In ravno toliko jih je "komunistična" "D. Slovenija", ki "ni bila glasilo katoliške organizacije", izgubila.

"D. S." z dne 5. februarja ima pod naslovom na prvi strani še vedno bahavo ponašanje, da je "Official Organ of the Western Slavonic Ass'n., Denver, Colo." V isti izdaji na 5. strani ima seznam odbornikov Z. S. Z. in priobčila je tudi zapisnik seje gl. odbora Z. S. Z., v katerem je s par besedami sporočeno, da je gl. odbor najel "Edinost" za glasilo svoje organizacije. Na znaku Z. S. Z. je glavno znamenje križ. Njeni ustanovitelji so torej imeli v mislih vero. G. Veranič je lahko drugačnega mnenja, ampak trditve, da je bila komunistična "Delavska Slovenija" glasilo katoliških organizacij, ne morejo ovreči. "Proletarec" bi nikdar ne dobil zupanja takih organizacij, zato ker je SOCIALISTIČEN list. "Proletarca" te organizacije niso niti nikdar vprašale za pogoje... "Slovenija" se jim je ponujala kot nepristranski list. Bila je pripravljena ustreči vsakemu ako se je izplačalo.

V "D. S." z dne 5. februarja je priobčen sledeči popravek, oziroma pojasnilo: "West Allis, Wis. — V D. S. z dne 29. jan. t. l. čitam pod rubriko "Poročilo o debati" med drugim sledeče:

"Da je bil predsednik strog se je razvidilo iz tega, da je prepovedal vsako odobravanje po končanem govoru, in sicer, ko je prvič končal zastopnik Del. stranke, kateremu je občinstvo pričelo burno ploškati. To se je ponovilo tudi na koncu drugega govora tega govornika."

Ker se me v zgoraj citanih stavkih postavlja v čudno luč naj služi v pojasnilo to-le:

Avplavz nekaterih navzočih sem prepovedal, ker se je avplavdiralo F. Novaku, ko je dobil besedo k drugemu govoru v debati. Avplavz torej ni veljal Novakovim izvajanjem, ampak njemu. V poveljevanje oseb kakor tudi v pomoč govornikom od strani občinstvu namreč ne verujem.

Toliko v pojasnilo. — Fr. Puncer."

V Chicagi so imeli nedavno proslavo dvajsetletnice dr. Marija Pomagaj K. S. K. J. in s tem v zvezi igro "Miklova Zala" in shod. Govorili so Grdina, Zalar, župnik Zakrajšek, "editor" Jerič itd. Občinstvo je vse govornike "burno pozdravljalo" in "odobravanja" ni bilo ne konca ne kraja. Tako je treba!

Enako slavnost enakega društva enakega imena so imeli v Waukeganu. Nastopili so govorniki, med drugim Grdina, zatem pevcji od dr. sv. Jurija, nato je govoril z burnim ploskanjem pozdravljen Fr. Opeka, ki je s krepkimi besedami dokazal, da je KSKJ. najvarnejša slovenska podporná organizacija za vsakega Slovenca. Njegovim besedam je sledilo živahno avplavdiranje. Nato je govoril John Jerič iz Chicage o značaju. Njegov govor so navzoči z navdušenjem sprejeli. Nato je bil pozvan Mr. M. Šukle iz Eveletha, nadzornik KSKJ. Njegov govor je bil z velikim navdušenjem sprejet. Za njim je nastopil John Germ iz Pueblo, Colo., nadzornik KSKJ. Govoril je najprvo angleško, potem slovensko. Vsi navzoči so njegovemu govoru navdušeno pritrjevali. Nato je govoril John Zulič, nadzornik KSKJ. iz Clevelanda. Za svoj navdušeni govor je žel burno pohvalo. Potem so nastopile slovite slovenske "Ukafele dekleta", ki v resnici zaslužijo vso pohvalo. Burno ploskanje je sledilo vsakemu njihovemu nastopu. Nato je bil pozvan k besedi Mr. M. Przbovsky, mestni pravdnik North Chicage. S krasnimi besedami je čestital društvu Marija Pomagaj in g. župniku za njegovo pohvale vredno delovanje. Ženske ki so delale na banketu je pohvalil, da so dobre kuharice. Za njim je govoril načelnik mestne policije in nato so prišli na vrsto društveni predsedniki in tajniki ter predsednice in tajnice. Zatem so zopet nastopile Ukafele dekleta. Nato pa je sledila burka enodejanka "Kako je dobil medaljo." Kot zadnji je govoril J. Zalar, gl. tajnik KSKJ. Za svoj govor je žel burno pohvalo. Pred sklepom programa je še enkrat govoril A. Grdina in se zahvalil za tako izbornó postrežbo. Sklepni govor je imel č. g. župnik Father Ažbe, ki je želel, da bi krasne besede govornikov obrodile stotern sad. Nato je zaključil program z molitvijo. Nato se je pa pričela domača zabava. Iz dvorane so pospravili mize in stole, zasvirala je godba in vse je bilo veselo. Tako je na slovesen in vesel način proslavila slovenska naselbina Waukegan-No. Chicago dvajsetletnico vlega društva Marija Pomagaj. Naj Bog ohrani to veselje in to zavednost med njimi še mnogo let!

Vse te besede o proslavi v Waukeganu sem prepisal iz "tozadevnega" poročila v "E." z dne 23. januarja. Poročilo je sicer izšlo v večih izdajah, toda zame je zadostavala ena. Krasna slavnost, vse veselo, imenitni govori, zlate besede, burno odobravanje, viharo ploskanje, navdušeno aplavdiranje — res je bilo imenitno. Govornike na takih slavnostih burno pozdravijo in potem jim navdušeno ploskajo za njihova izvajanja. G. Fr. Novak (milwauški) se ne more ponasati s takimi "navdušenimi" avplavzi. Križ je, če niso dovoljeni.

Pripeti se, da ko si že šestnajst let "svobodomislec," se zaljubiš in temu sledi poroka, namreč cerkvena poroka. Greš k spovedi, nato k obhajilu, in potem z nevesto v cerkev, kjer si obljubita večno zvestobo. Ko prideš iz cerkve domov, se naješ in napiješ, pa postaneš zopet svobodomislec. Ako si korajžen fant, boš čez nekaj let rekel materi cerkvi da je vla-

čuga, zato ker te je izpovedala in ti dala svoj blagoslov. Očital ji boš, da je kramarska, sebe pa boš povzdignil na kristalno stojalo. Take stvari se namreč pripete celo človeku, ki je bil socialist in je šel potem korak naprej in postal komunist ter "razglasil" nauk, da je religija opij. In čudo božje (to sem ukradel Cankarju), ta človek očita Bergerju, da se je bratil s krščankimi socialisti!

"Radnik" z dne 29. januarja je priobčil sledeče naznanilo: "S tem želim sporočiti, da so bili na prošli redni seji, ki se je vršila 15. januarja 1925, iz naše organizacije izključeni sledeči: L. Ursič, S. Sandrin, J. Jurinič, A. Damjanov, P. Mihaljevič, P. Pavlov in J. Busija. Vzrok izključenju je, ker so omenjeni obdrževali tajne sestanke z namenom da organizirajo zaroto in izvrše puč v organizaciji. Zaloteni v činu, oni so priznali da se ne strinjajo z organizacijo in da so hoteli povleči čim večje število članov. Eden izmed njih se je pritožil na glavni odbor stranke. — W. S. Millson, tajnik Jug. Org. br. 1, Chicago, Ill."

Kakšen puč so hoteli vprizoriti, iz te notice ni razvidno — izgleda pa, da so hoteli vreči "mašino". Izključevanja so na dnevnem redu tudi v drugih jugoslovanskih organizacijah W. P., razen v slovenski v Milwaukee, kjer nimajo koga izključiti. Intrige, ki se gode v sekciji, so brez primere v zgodovini pokreta med jugoslovanskim delavstvom v Zd. državah. V listih se napadajo in razkrinkavajo drug drugega, dlaka ruvačev pa leti vseprek. Drug drugemu očitajo špijonstvo, nazivajo se z Burnsovimi in Palmerjevimi provokatorji, očitki korupcije dežujejo v plohah, vprašujejo, kako to, da morejo sedanji "leadri" tako nemoteno potovali iz starega kraja v Ameriko in obratno, medtem ko se navadnim zemljanom zapirajo vrata in stavijo ovire, posegajo nazaj v zgodovino enih kot drugih "leadrov" in tako se izvedo zelo zanimive reči. Protestni shodi proti Pasičevemu režimu, katerega so direktno ali indirektno sami pomagali utrditi, so jim prišli ravno prav za kratek oddih. Kakor hitro nehajo protestirati proti Pasiču, se takoj spoprimejo med seboj. Ta nezanimivi fight stane hrvatske delavce že mnogo tisočakov. Ko se ga bodo naveličali gledati, bo nastala med njimi reakcija, "sekcija" bo umrla, leadri se bodo razlepili, nekdo pa bo imel težko delo dopovedati zavedeni "masi", da je dobila možgansko neprebavo radi nezmernega zavživanja fraz. Navada je namreč, da taka razočarana masa zabavlja najbolj proti tistim, ki so jo svarili in učili, medtem ko na zavajalce kmalu pozabi.

"G. S." še ni prinesel obljubljenih razkrinkanj. Kar jih je priobčil dosedaj, se mu niso izplačala. Razkrinkavanja, ki niso v skladu z resnico, se maščujejo nad tistimi ki se jih poslužujejo. Pravijo, da se vsaka stvar izve, če ne prej pa čez sto let. Uredniki "Glasa Svobode" bi si morali take pregovore nalepiti na steno. Tudi "božji mlin," namreč slika mlina, bi bil čeden okrasek in pozabljivim urednikom v poduk.

Kosičevega shoda prošlo nedeljo v Milwaukee se je udeležilo šestnajst oseb — enajst Hrvatov, štirje Slovenci ter "govornik" Kosič, ki je po imenu upravnik "D. S." Kosič si je vzel za nalogo nadaljevati debato ki se je vršila pred nekaj tedni med urednikom "D. S." in "Proletarca". Doživel je blamažo. Petnajst oseb na javnem shodu v mestu, ki ima hrvatsko in slovensko organizacijo W. P., razen tega pa še te-

dnik, ki ima baje stotine naročnikov v Milwaukeeju. Ta novica se glasi kakor da se je dogodila v Višnji gori, ki ima v svojem zoologičnem vrtu samo priklenjenega polža in nobene druge zveri.

Agitatorji na delu.

Naročnin na Proletarca so poslali:

Anton Žagar, na agitaciji v Kansasu.....	69
Anton Vičič, North Chicago, Ill.....	10
Joseph Presterl Collinwood, Ohio.....	6
Chas. Pogorelec, Chicago, Ill.....	6
John Krebelj, Cleveland, O.....	5
John Shabus, Milwaukee, Wis.....	4
Frank Saje, Sheboygan, Wis.....	4
Mark Tekavec, Canonsburg, Pa.....	4
Louis Kveder, Penna.....	3
John Goršek, Springfield, Ill.....	2
Jernej Kokelj, Penna.....	2
Thom Petrich, Detroit, Mich.....	2
Peter Bukovec, Bon Air, Pa.....	2
Christina Omahne, Clinton, Ind.....	1
Wm. Krall, Lowell, Ariz.....	1
Andy Zlatoper, Maynard, O.....	1
Mike Klopčič, Slovan, Pa.....	1
F. Z., Chicago, Ill.....	1

Listu v podporo.

II. izkaz.

Prispevali člani gl. odbora SNPJ, na letnem zborovanju dne 4. feb.....	\$ 19.00
CHICAGO, ILL.: Frank Zaitz.....	40.00
WEST NEWTON, PA.: Jos. Zorko, \$1.00; nabrano v Slov. domu na Collinsburg, Pa. (poslal Jos. Jovan) \$2.15, skupaj.....	3.15
CANONSBURG, PA.: Nabrano na banketu kluba št. 118, JSZ in pevskega odseka, \$15.60; Nemenovan \$2.00, skupaj.....	17.60
WAUKEGAN, ILL.: Klub št. 45, JSZ.....	10.00
COLUMBUS, KANS.: Mary Benedic, \$1.00; J. Gregorich \$1.00 in Ant. Padar 50c., skupaj (poslal Ant. Žagar).....	2.50
MEADOWLANDS, PA.: Po 25c: L. Kveder, Andy Martinčič, John Bizjak in Jos. Bizjak, skupaj.....	1.00
SPRINGFIELD, ILL. John Goršek, provizija od naročnine.....	1.20
HARWICK, PA.: Ant. Kilher.....	.50
GIRARD, O.: Math Stavdohar.....	.25
GILLESPIE, ILL.: John Krainz.....	.50
YOUNGSTOWN, O.: John Petrich.....	1.25
BARBERTON, O.: Tony Bukovac.....	2.00
CLEVELAND, O.: Frank Somrak.....	1.00
FRONTENAC, KANS.: Fr. Krajsel, (poslal A. Žagar).....	.25
GIRARD, KANS.: Math Paver, (poslal A. Žagar).....	1.00
RINGO, KANS.: Joe Unek, (poslal A. Žagar).....	.50
CHISHOLM, MINN.: Frank Klun.....	2.46
ST. MICHAEL, PA.: Henrik Pecarič.....	.25
SOUTH FORK, PA.: Jacob Rupert.....	.50
PUEBLO, COLO.: John M. Stonich, provizija od Koledarja.....	.75
COLLINWOOD, O.: Ant. Mravlja.....	1.00
Skupaj.....	\$106.66
Prejšnji izkaz.....	20.25
Skupaj.....	\$126.91

NAŠI ODRI.

“Rokovnjači”.

Srce se mi krči, ko moram zopet pisati kritiko pretrdo za zobe ki so navajani na kritiko “keksarske” vrste. Ta zakasnela kritika ima opraviti s “krasnim narodnim igrokazom”, katerega je dramatiziral Fran Govekar po Jos. Jurčičevi povesti. Vprizorjena je bila na odru clevelandskega Slov. narodnega doma v nedeljo 25. januarja — leto fundamentalističnega konca sveta. Polom, kateri je pretil Govekarju v “Legijonarjih” je neizogibno prišel z “Rokovnjači”, ki so nadaljevanje prej omenjene igre. Dejanj in prizorov je toliko, da bi se mi slabo godilo, če si ne bi prinesel malo lunča s seboj. Vlekla se je ta dolgovezna igra tako, da so gledalci začeli postajati nestrpni že začetkom petega dejanja. Ako primerjam prvi del te brontosauruske igre z drugim, bi rekel, da so “Rokovnjači” hot kamilice po čaši dobrega šampanjca. Taka je moja sodba. Oni, kateri so navajeni pisati svoje kritike na podlagi neskončne modrosti mase lahko pišejo nasprotno.

Ves moj trud, da bi našel v tej igri kak skrit ali vzvišen pomen je bil zamanj; raditega vas ne bom mučil z dolgim izvlekom in ne s kritiko predstave, ker nočem izgledati “preveč učen”. Pripravljen pa sem še vedno zabiti še par cvekov v krsto, v kateri leži naša površna in brezmiselna dramatika. Zadostuje naj sledeče:

Ferdinand iz “Legijonarjev” je obljubil maščevanje nad zapeljivcem umrle mu Lavre. Po čudnih ovinkih je postal nekak poglavar rokovnjačev. Dogodi se zelo slučajen slučaj (jaz bi temu rekel *pravična usoda*), da ko oropajo neko francosko gručo, najdejo v nji tudi tistega, kateremu je namenjena smrt. Ferdinand tega ne more storiti. Dal ga je drugim rokovnjačem, da ga spravijo na “oni” svet. Kmalu nato je tudi Ferdinand ubit od komisarja, kateri ga je neprenehoma iskal in končno tudi izsledil. Tako je z našimi igrami. Nekaj se jih pobije, nekaj je ropota, malo petja, pa imamó krasno igro! Da bi imel Govekar več časa, napisal bi obe sedanji igri v eni. Vsebina Jurčičeve povesti je pač taka, da je v resnici težko spraviti to delo na oder. Boljši dramatik pa bi bil kos temu delu.

Nekaj kritike o igri za one, kateri jo žele. Ponovno ponavljam, da je največja napaka slabih prirediteljev dramatičnega društva “Ivan Cankar” pomankanje časa za vaje in v mnenju, da je za nas navadne kmete vse dobro. Jaz trdim nasprotno. Ako sem zmožen spraviti na oder nekaj v resnici dobro izvršenega, tedaj bom gledal da to tudi storim. Nikakor ne bi hotel zakrivati svoje malomarnosti z utrjevanjem misli, da je za navadne kmete vse dobro. Kot odkritosrčen človek bi povedal, da je moje učenosti konec, da sem prišel do meje in da kaj boljšega sploh nisem zmožen spraviti na oder. Cankar je ravnoisto povedal že davno.

Dobro vem, da ima društvo velike stroške. Umestno bi bilo že sedaj iskati pota da se jih zmanjša z začetkom prihodnje sezone. Manj iger pa tiste dobre in dobro igrane; to bo pomenilo večje dohodke in manjše izdatke. Danes se hoče spraviti na oder novo igro na vsaka dva tedna. Če ni to v danih okoliščinah naravnost nesmisel, tedaj ne vem zakaj sem “neumen”, kot mi vedno pripovedujejo moji vljudni kritiki. Kje se je še kateri uživel v ulogo v štirinajstih dneh? Koliko

skušenj more imeti delavec, ki se muči po dnevu v tovarnah, v teh borih štirinajstih dneh? In potem se nas muči s tako slabq pripravljenimi igrami. Za pretekle grehe odpuščam iz srca rad. Da se izognemo bodočim, bom pravočasno napisal članek in podal svoje nasvete.

Joseph A. Siskovich.

Medveškov protest.

Od našega prijatelja Ludvik Medveška v Clevelandu smo prejeli sledeče pismo:

"Uredniku "Proletarca". — Cenjeni brat Zajec: Čital sem zadnje kritike spisane po Jos. Siskovich in čudim se kako je to, da jih priobčujete. Ali Vam je zanjakulo boljšega gradiva? Ali se Vam zdi, da so take blodnje od človeka ki še ni pokazal nikakega resnega dela za narod res podučljive?

Ali se Vam ni zdelo smešno ko ste priobčili kritiko iz Clevelanda in iz Čikage v eni številki ter se je glede Čikage vse hvalilo in glede Clevelanda vse grajalo? Ali niso v Clevelandu igrali diletantje kot v Chicagi? In v zadnji številki zopet ti nesramni izbruh. To ni več kritika, to so izlivi gnojnice na poštene diletante.

Ako mislite, da s takim pisarenjem oziroma priobčevanjem takih dopisov izobražujete maso, potem svobodno Vam, le pustite da še za naprej izlivajo ljudje ki nočejo aktivno sodelovati svoje modrosti v Proletarcu, toda jaz in še več drugih nas ne bo podpiralo lista, katerega urednik je zgrešil svoj cilj, pa

tudi na društvenih sejah bomo poročali članstvu kako se izobražuje delavce, in članstvo bo toliko pametno, da bo podpora izobraževalni akciji ustavilo. Toliko za danes. Bratski pozdrav! — Ludvik Medvešek."

Danes samo nekoliko pojasnila na Medveškovo sodbo in obsodbo.

Uredništvo "Proletarca" ne veruje v cenzuro. Ne verjame, da morejo Šiškovičeve kritike škodovati dramatikom na clevelandskem ali kakem drugem slovenskem odru. V Clevelandu lahko povzročijo nesoglasja, lahko celo osebne spore, režiji lahko povzročijo neprilike, ali dramatikom ne morejo škodovati. Lahko jo požive, med občinstvom vzbude zanimanje, zgražanje ali karkoli, ugleda naselbine in njene dramatike pa ne morejo streti, tudi če bi kritik kaj takega hotel. Uredništvo se ne strinja z vsem kar je priobčenega v listu. Ako bi stalo na stališču, da je treba vse s čemur ne soglaša cenzurirati, tedaj bi moralo marsikaj izostati. Kritike, ki jih priobčuje Siskovich, so njegovo mnenje, ne naše. Ako bi smatrali, da delajo clevelandskemu slovenskemu odru, oziroma aktivnostim dramatičnega društva Ivan Cankar škodo, tedaj bi se poslužili pravice ki jo vsako uredništvo ima — njegovih kritik ne bi priobčili.

Protesti kot je ta se nam zde neupravičeni. Že zato, ker imajo pravico povedati v tem listu svoje mnenje tudi drugi, ne samo Siskovich.

Papir vse prenese. Karkoli napišeš nanj, ne bo protestiral. Ti pa moraš rabiti razum, ako nočeš biti tak kot papir.

Ameriški Družinski KOLEDAR

LETNIK
1925

je knjiga, ki bi jo moral čitati vsak delavec v tej deželi, zmožen slovenskega jezika.

"ČAS",

je edina slovenska leposlovsna revija v Ameriki. Čas prinaša lepe povesti, koristne gospodarske in gospodinjske nasvete, znanstvene zanimivosti, podučne, narodu potrebne razprave in mične slovenske pesmi.

Izhaja mesečno in stane samo \$3.00 na leto, pol leta \$1.50. Pošiljajte naslovite:

"ČAS"

1142 Dallas Rd., N. E.
Cleveland, Ohio.

Boljši bodočnosti nasproti

gre tisti ki hrani — kajti njegovi prihranki mu omogočijo da postane neodvisen.

AKO STE NAMENJENI POTOVATI V STARO DOMOVINO

ne pozabite da je v vašem interesu, ako si nabavite parobrodni listek potom našega parobrodskega oddelka. Zastopamo vse prekomorske črte. Pomagamo vam preskrbeti tudi vse potrebne listine.

Denarne pošiljatve v Jugoslavijo in druge kraje izvršujemo hitro in po ceni. Prekupimo tudi vaše vloge na Jugoslovanskih bankah.

Kapital in prebitok
\$2,000,000.00

Kaspar American State Bank

1900 Blue Island Ave., vogal 19. ceste,
CHICAGO, ILLINOIS.

Premoženje in imovina
dvajset milijonov dolarjev.

Vlagajte svoje prihranke v to silno in čvrsto banko.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Dopisi, ki so iz te izdaje radi pomanjkanja prostora izostali, bodo priobčeni prihodnji teden.

Glencoe. — Zadostuje v enem listu.

Milwaukee. — Nas bo veselilo, istotako čitatelje.

Washington. — Pošljite nadaljna poročila.

Michigan. — Ako imate kaj primernega za v slavnostno izdajo Proletarca, pošljite. Isto velja drugim.

Vsem, ki čakajo odgovorov. — Radi zaposljenosti urednika so se nekateri pisмени odgovori zakasneli. Hvala za čestitke glede vsebine in opreme Družinskega koledarja.

* * *

Pueblo. — Pod rubriko "Proletarec" pred 20. in 10. leti" moremo priobčiti le toliko kot nam dopušča prostor.

*

Radi odsotnosti urednika se je urinilo v zadnjo izdajo (št. 908) nekaj pomot, npr. v članku "Dvojna mera za svobodo govora in tiska". Zadnji odstavek bi se moral glasiti: "Pred leti je bila ena glavnih zahtev delavstva svoboda govora, zborovanja in tiska. Danes pa delavci prakticirajo drug proti drugemu tisto kar hočejo da bi kapitalizem nad njimi NE prakticiral . . ." Beseda "NE" je v citiranem odstavku pomotoma izpuščena.

*

V Siskovičevem članku je izpuščena označba, da se razprava nadaljuje. Prvi del je bil priobčen v 907. številki.

COLLINWOOD, OHIO.

Seje kluba št. 49 JSZ. se vrše dvakrat v mesecu — namreč vsako prvo sredo v mesecu ob 7:30 zvečer in vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. popoldne v Jos. Kunčičevi dvorani na Waterloo Rd. — Vse somišljenike našega gibanja vabimo v naš krog. Sodrugi, agitirajte za pojačanje kluba. Udeležujte se redno sej. Bodite aktivni pri delu ki ga vrše socialistične organizacije. — *Tajnik.*

SODRUGOM V CLEVELANDU.

Seje socialističnega kluba št. 27. se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9:30 dopoldne in vsako četrto nedeljo ob 2:30 v klubovih prostorih v Slov. nar. domu. Dolžnost vsakega sodruga je, da redno prihaja k sejam. — Tiste, ki simpatizirajo s socialističnim gibanjem, pa še niso pri soc. stranki, vabimo, naj pristopijo v naš klub in tako pomagajo pri delu za osvoboditev proletariata.

SLOVENSKEMU DELAVSTVU V HERMINIE, PA.

Socialistični klub št. 69, JSZ., zboruje vsako drugo nedeljo v mesecu po seji društva SSPZ. (dopoldne). Zborujemo v društveni dvorani.—Rojaki, pristopajte v naše vrste! — *Anton Zornik, Box 202, Herminie, Pa.*

NA PRODAJ.

Dva akra zemlje ob C. B. & Q. železnici. Dva bloka od postaje. Cena \$1,500. Za več pojasnil pišite na:

P. URBANC,

2911 N. Talman Ave., Chicago, Ill.

6% IN VARNO 6% IN VARNO

Zlati bondi na prvo vknjižbo za
na imenitnem prostoru ležečo
lastnino, na prodaj pri nas

MILLARD
STATE BANK

3643-3645 WEST 26th STREET

At Millard Avenue

CHICAGO, ILL.

Oglejte si naše varnostne bančne shrambe,
največje na zapadni strani mesta.

BANČNE URE:

V ponedeljek in četrtek od 9. zjutraj do 8. zvečer;
v torek, sredo in petek od 9. zjutraj do 5. popoldne;
v soboto od 9. zjutraj do 3. popoldne.

FRANK MIVŠEK se priporoča rojakom
pri nabavi drv, preme-
ga, koksa in peska.
924 McAllister Ave. Phone 2726 Waukegan, Ill.

BARETINCIC & HAKY
POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Trgovina raznih društvenih potrebščin kot regalij, prekoračnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepib svilenih zastav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali ameriškanskih, po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam veliko izbero raznih godbenih instrumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUMBIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

Zmerne cene in točna postrežba.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav.
Za obilna naročila se toplo priporočam.

NA PRODAJ štiri stavbišča (lote) blizu
Riverside.

Cena \$500.00 za stavbišče. Proda se vse
skupaj ali pa vsako posebej. Pri nakupu pla-
čate malo svoto takoj, ostalo na mesečne obro-
ke. Za nadaljna pojasnila pišite na:

P. URBANC,
2911 N. Talman Ave., Chicago, Ill.

USTAVITE KAŠELJ TAKOJ; VZEMITE SEVERA'S COUGH BALSAM

Pravi odpomoček -- prijetno zdravilo -- 25c in 50c.

Severa's Cold and Grip Tablets

povzročijo takojšnja odpomoč od prehlada. 30c. — Poskusite najprej pri lekarju

Severov Almanah 1925 za razpečavanje v lekarnah, ali pa od
W. F. SEVERA CO., - CEDAR RAPIDS, IOWA

OGLAŠAJTE PRIREDBE KLUBOV IN DRUŠTEV

V

"PROLETARCU"!

"OGENJ"

(Dnevnik desetnije)

spisal H. BARBUSSE

Najznamenitejša povest iz vojaške-
ga življenja tekom zadnje vojne.
Cena: Vezana \$1.50; mehko vezana
\$1.10. Naroča se pri "Proletarcu".

CENIK KJIG.

Nadaljevanje z 2. strani.

VITEZ IZ EDECE HISE. (Aleksander Dumas star.), roman iz časov francoske revolucije, 504 strani, broširana 80c, vezana v platno	1.25	MLADA POTA. (Oton Zupančič), pesmi, trda vezba75	GAUDEAMUS, komedija v 4 dej. ..	.60
VZORI IN BOJI, ertice, vezana ..	1.50	MODERNA FRANCOŠKA LIRIKA. (Prevel Ant. Debeljak), vezana90	GOSPA Z MORJA. (Henrik Ibsen), igra v petih dejanjih, broširana ..	.60
ZABAVNA KNJIŽNICA, zbirka povesti in ertic, broširana ..	.65	PESMI ŽIVLJENJA (Fran Albrecht), trda vezba ..	.50	KASIIJA, drama v 3 dejanjih ..	.75
ZADNJA PRAVDA. (J. S. Baar) roman, broširana ..	.75	POEZIJE. (Fran Levstik), vezana ..	.90	JULIJ CEZAR. (Wm. Shakespeare), vezana ..	.75
ZAJEDALOL. (Ivan Molek), povest, 304 strani, vezana v platno ..	1.75	POHORSKE POTI. (Janke Glaser), broširana ..	.35	MACBETH. (Wm. Shakespeare), vezana ..	.75
ZA SRECO, povest, broširana ..	.45	SLUTNJE. (Ivan Albrecht), broširana ..	.45	NAVAĐEN ČLOVEK. (Bran. Gj. Nušič), šala v treh dejanjih, broširana ..	.35
ZAPISKI TINE GRAMONTOVE. (VI. Levstik), vezana ..	1.00	STO LET SLOVENSKE LIRIKE, od Vodnika do moderne. (C. Golar), vezana ..	1.20	NOČ NA HMELJNIKU. (Dr. I. Lah). Igra v treh dejanjih, broširana ..	.35
ZGODBE IZ DOLINE SENT-FLORJANSKE. (Ivan Cankar), vezana ..	1.50	STRUP IZ JUDEJE. (J. S. Machar), vezana ..	1.10	OTHELLO. (Wm. Shakespeare), vezana ..	.75
ZMOTI IN KONEC GOSPODIŠNE PAVLE. (I. Zorec), broširana ..	.40	SLOVENSKA NARODNA LIRIKA, poezije, broširana ..	.65	ROMANTICNE DUSE. (Ivan Cankar), drama v treh dejanjih, vezana ..	.85
ZVONARJEVA HČI, povest, broširana ..	.65	SOLNCE IN SENCE. (Ante Debeljak), broširana ..	.50	ROSSUM'S UNIVERSAL ROBOTS, drama s predigro v 3 dejanjih ..	.50
ŽENINI NASE KOPRNELE. (Rado Murnik), broširana ..	.30	SVOJEMU NARODU. Valentin Vodnik, broširana ..	.25	SEN KRESNE NOCI. (Wm. Shakespeare), vezana ..	.75
SLOVENSKI PISATELJI: FRAN LEVSTIK, zbrani spisi, vezana ..	1.25	ŠLEZKE PESMI. (Peter Bezruč), trda vezba ..	.50	UMETNIKOVA TRILOGIJA. (Alois Kraigher), tri enodejanske, broširana, 75c; vezana ..	1.00
FRAN ERJAVEC, zbrani spisi, vezana ..	2.00	TRBOVLJE. (Tone Seliškar), proletarske pesmi, broširana 50c; vezana ..	.75	ZNANSTVENE RAZPRAVE, POLITIČNI IN GOSPODARSKO SOCIALNI SPISI, UČNE IN DRUGE KNJIGE IN BROŠURE.	
JOS. JURČIČ, zbrani spisi, II. zv. vezan ..	1.50	TRISTIA EX SIBERIA. (Vojslav Mole), vezana ..	1.25	ALI JE RELIGIJA PRENEHA LA FUNKCIONIRATI? De- bata ..	.20
III. zv. vezan ..	1.50	V ZARJE VIDOVE. (Oton Zupančič), pesnitva, broširana ..	.40	ANGLEŠKO-SLOVENSKI BE- SEDNJAK. (Dr. J. F. Kern) ..	5.00
IV. zv. vezan ..	1.25	IGRE			
V. zv. vezan ..	1.00	ANFISA. (Leonid Andrejev), broširana ..	.50		
VI. zv. vezan ..	1.00	BENEŠKI TRGOVEC. (Wm. Shakespeare), vezana ..	.75		
PESMI IN POEZIJE.		ČARLLJEVA ŽENITEV-TRIJJE ŽENINI. (F. S. Tauchar), dve šalo-igrice, enodejanske, broširana ..	.25		
BASNI. (Jean de la Fontaine, iz francosčine prevel I. Hribar) vezana ..	1.00	DNEVNIE. veseligrice v 2 dejanjih ..	.30		